

UWAGI WSTĘPNE O SŁUŻBIE OFIARNICZEJ

Integralną i nierozrwalną częścią Prawa Mojżesza są ofiary. Już w czasach przedmojżeszowych złożyli je: Abel I Mojżesza 4,4; Noach I Mojżesza 8,21; Abraham I Mojżesza 15,9 i inni. Potem weszły one w skład *Tory* oraz stały się Prawem dla Izraela (czyli normą sprawiedliwości człowieka na podstawie jego uczynków), w myśl Przymierza z góry Choreb i ziemi Moab (V Mojżesza 28,69). Gdyby Israelita w każdej chwili swojego życia wykonywał wszystkie nakazy *Tory* - Bóg by go uznawał za sprawiedliwego na podstawie jego uczynków (V Mojżesza 6,25). A zatem żyłby w Prawie, dopóki by go nie złamał (III Mojżesza 18,5). Należy jednak pamiętać, że Prawo Mojżesza - podobnie jak inne prawa - jest całością. Nie wolno go traktować wyrywkowo. Są w nim nakazy oraz sądy (wyroki); są określone przykazania - ale i służba ofiarnicza. Ofiary stanowiły wyraz wdzięczności za odbierane dobrodziejstwa, lecz przede wszystkim były wyrazem sprawiedliwości Boga (sprawiedliwości absolutnej) wyrażonej w słowach: Życie za życie (patrz: II Mojżesza 21,23-24; V Mojżesza 19,21). Jeśli karą za grzech jest śmierć - to okupem (ofiara okupną; zadośćuczynieniem, rekompensatą) za grzeszne życie jest śmierć niewinnego stworzenia na które złożono grzech. Wina może być darowana jeśli okup zrównoważy przestępstwo. Za grzechy Israelitów według ciała umierają niewinne zwierzęta (patrz: III Mojżesza 17,11); są to zatem - ofiary niedoskonałe. Gdyż za grzesznego człowieka - zgodnie z normą sprawiedliwości absolutnej - winien umrzeć człowiek bez skazy (patrz: Nowy Testament, czyli Nowe Przymierze z Izraelem). Przedmiotem ofiar według *Tory* jest rogacizna, owce, kozy oraz inwentarz rolny. Jelenie, sarny, gazy, aczkolwiek rytualnie czyste, są wyłączone z ofiar, ponieważ nie stanowią dobytku domowego. Z płodów ziemi idzie na ofiarnicę (ołtarz) zboże, przeważnie w postaci mąki, oraz oliwa i wino. Na ofiary przeznacza się wyłącznie rytualnie czyste i zdrowe zwierzęta, a z ptactwa - młode gołębie oraz synogarlice.

RODZAJE OFIAR

Tora (Prawo Mojżesza) rozróżnia dwa rodzaje ofiar: Bite oraz z pokarmów (śniedne), z którymi łączy się zalewka. Wszystkie one idą na ofiarnicę (czyli ognisko), a tylko chleb wystawny (pokładny) winien pójść na stół Przybytku Boga.

Tora podaje szczegółowo rodzaj i formę składania każdej z ofiar. Ogólnie można je tak rozróżnić:

Ofiary bite dzielą się na: Ofiary całopalne, zagrzeszne (za grzech) i opłatne (dziękczynne).

OFIARY CAŁOPALNE muszą być w zupełności spalone na ofiarnicy i stąd ich nazwa - ofiar zupełnych. Głównie są one przeznaczone do rozgrzeszenia ogółu narodu Izraela. Ofiary całopalne winno się składać codziennie na ofiarnicy, jako świadectwo poczucia grzeszności, które ustawicznie przenika cały lud, domagając się nowego oczyszczenia. (porównaj: Hebrajczyków 10,1-2). Krew ofiar ma moc oczyszczającą, zaś dym z ofiar idzie do Boga jako przyjemny zapach.

OFIARY ZAGRZESZNE (za grzech) winny być składane przez arcykapłana raz do roku (w Dzień Pojednania/Odkupienia; hebr. *Jom Kippur*) na intencję ogółu. Są one też ustanowione jako rozgrzeszenie jednostek z określonych przekroczeń Prawa, popełnionych w niewiedzy (patrz: III Mojżesza 4; IV Mojżesza 15,27-30). Nie

wywierają oczyszczającego wpływu na występki spełnione rozmyślnie. Głównymi czynnościami przy tej kategorii ofiar są: Położenie ręki spełnionej winy na głowie ofiary oraz pokropienie krwią ścian ofiarnicy (bądź wieka Arki Przymierza, zwanego Przebłągalnią) przez kapłana, który potem rozgrzeszenie ogłasza. Z zagrzesznej ofiary nie mogło nic być spożyte, ponieważ akt skruchy wykluczał ucztowanie.

OFIARY POKUTNE są formą ofiar zagrzesznych (patrz: [III Mojżesza 5, 14 - 25](#)). Składają ją ci, którzy nieświadomie przywłaszczyli sobie cudzą własność, po czym zwrócili 6/5 nieprawnie naruszonej rzeczy. Stosuje je się także przy mimowolnym naruszeniu jakiegoś przepisu prawa, stanowiącego nietykalną własność ogółu i w niektórych innych wypadkach, podanych w [III Mojżesza 19,20](#) oraz w [IV Mojżesza 6,9 - 10 + 6,20 - 25](#).

OFIARY OPŁATNE (od hebrajskiego źródłostowu: dopełniać braku; opłacić, uiścić), obejmują trzy rodzaje ofiar dziękczynnych: Pochwalne, ślubne (w wyniku złożonego przyrzeczenia) i dobrowolne. Składa się je jako akt wdzięczności po otrzymaniu rozgrzeszenia, po ocaleniu z grożącego niebezpieczeństwa, lub z powodu innego radosnego wypadku, usposabiającego do złożenia dobrowolnej ofiary. Do rzędu tych ofiar należą również: Ofiary upełnomocnienia - przy obejmowaniu służby kapłańskiej, ofiary Nazireów ([IV Mojżesza 6,20](#)) oraz ofiary składane podczas obchodu dorocznych uroczystości. Po oddzieleniu części przeznaczonych na ofiarnicę i idących na pożytek kapłanów, pozostałe części ofiary są spożywane w miejscu świętym przez ofiarodawcę i jego rodzinę ([III Mojżesza 7,15](#); [V Mojżesza 12,17](#)). Szczególną ceremonią w tej kategorii jest uprzednie podnoszenie w górę prawej łopatki oraz kołysanie mostka ofiary w kierunku czterech stron świata ([III Mojżesza 7,30 - 34](#)).

OFIARY Z POKARMÓW (ŚNIEDNE). Stanowią dodatek do ofiar bitych. Mogą być składane w przypadku zupełnej niezamożności ofiarodawcy, albo z powodu zazdrości ([IV Mojżesza 5,15](#)). Ofiaruje się praśny chleb i wino, przy czym chleb ma postać mąki z dodatkiem oliwy, soli oraz kadzidła. Z dymem puszcza się tylko ich część, zwaną *askar*, razem z całym kadzidłem. Wyjątek stanowi ofiara kapłanów, która idzie całkowicie na ognisko. Natomiast wino rozlewa się u stóp ofiarnicy.

III Mojżesza

Wajikra * III Księga Mojżesza

1. WIEKUISTY wezwał Mojżesza oraz z Przybytku Zboru powiedział do niego te słowa: ² Oświadczy synom Izraela i im powiedz: Gdyby któryś z was chciał przynieść WIEKUISTEMU ofiarę z bydła, rogacizny, czy trzód - przynieście waszą ofiarę. ³ Jeśli jego ofiara * to całopalenie z rogacizny - niech przyniesie zdrowego samca; niech go przyprowadzi do wejścia do Przybytku Zboru, aby znalazł upodobanie przed WIEKUISTYM. ⁴ I położy * swoją rękę na głowę ofiary całopalenia, aby z powodu jego rozgrzeszenia była przyjęta z upodobaniem. ⁵ Po czym zarzną * cielca przed obliczem WIEKUISTEGO, a synowie Ahrona, kapłani, przyniosą krew i pokropią tą krwią wokół ** ofiarnicę, która jest przy wejściu do Przybytku Zboru. ⁶ Po czym zdejmą skórę z ofiary całopalenia, oraz pokroją ją na części *. ⁷ Zaś synowie Ahrona, kapłana, nałożą ogień na ofiarnicę * oraz ułożą drwa na ogniu. ⁸ Także synowie

Ahrona, kapłani, ułożą owe części na ofiarnicy - z głową i tłuszczem - na drwach, które są na ogniu. ⁹ A trzewia oraz golenie opluczą wodą i puszczą wszystko z dymem na ofiarnicy. To jest całopalenie, ofiara ogniowa, przyjemny zapach dla WIEKUISTEGO. ¹⁰ A jeśli jego ofiara na całopalenie będzie z trzody - z owiec, albo kóz - niech przyniesie zdrowego samca. ¹¹ I zarzną go przed obliczem WIEKUISTEGO po północnej * stronie ofiarnicy; a synowie Ahrona, kapłani, jego krwią pokropią wokół ofiarnicę. ¹² Po czym rozrąbią go na części, a kapłan je ułoży - wraz z głową i tłuszczem - na ofiarnicy, na drwach, które są na ogniu. ¹³ Zaś trzewia i golenie oplucze wodą. Kapłan przyniesie to wszystko oraz puści z dymem na ofiarnicy. To jest całopalenie, ofiara ogniowa, przyjemny zapach dla WIEKUISTEGO. ¹⁴ Zaś jeśli jego ofiara całopalna dla WIEKUISTEGO jest z ptactwa - niech przyniesie swoją ofiarę z turkawek *, albo młodych gołębi. ¹⁵ A kapłan przyniesie ją do ofiarnicy, paznokciem naderwie jej głowę, wycisnie jej krew przy ścianie ofiarnicy oraz puści z dymem na ofiarnicy. ¹⁶ Wcześniej odejmie gardziel * z jej pierzem ** i rzuci ją na popielisko, na wschodniej stronie ofiarnicy. ¹⁷ Także nadłamię ją w jej skrzydłach - nie odrywając, i kapłan puści ją z dymem na ofiarnicy, na drwach, które są na ogniu. To jest całopalenie, ofiara ogniowa, przyjemny zapach dla WIEKUISTEGO.

** hebrajska nazwa III Księgi Mojżesza; od pierwszego, hebrajskiego słowa tego zwoju w formie spolszczonej: *Wajikra* – Wezwał

*1,3 dokładnie: to, co uchodzi z dymem

*1,4 inni: całą siłą oprze obie ręce

*1,5 robi to ofiarodawca lub inni; gdyż kapłani tylko zarzynali ofiary składane na intencję ogółu.

**1,5 według Talmudu: Cztery boczne krawędzie ofiarnicy.

*1,6 ofiarę kroją ofiarodawcy lub inni; lecz nie dowolnie, a tak, aby kości nie były połamane.

*1,7 przy pierwszym całopaleniu; bowiem potem, płonął na ofiarnicy ustawiczny ogień.

*1,11 w starożytności uważano północną stronę za siedzibą chwały Boga.

*1,14 także: **synogarlic**

*1,16 inni: cały aparat trawienia

**1,16 inni: z nieczystościami

2. A gdyby ktoś chciał przynieść WIEKUISTEMU ofiarę z pokarmów *, niech jego ofiarą będzie przednia mąka. Poleje ją oliwą, nałoży na nią kadzidła ² i przyniesie ją do synów Ahrona, kapłanów. A on z niej nabierze pełną swoją garść mąki oraz oliwy z całym jej kadzidłem, i ten "znak przypomnienia" puści z dymem na ofiarnicy. To jest ofiara ogniowa, zapach przyjemny dla WIEKUISTEGO. ³ Zaś pozostałość z owej ofiary będzie dla Ahrona oraz dla jego synów; to jest święte świętych z ogniowych ofiar WIEKUISTEGO. ⁴ A jeżeli przyniesiesz ofiarę z ciasta wypieczonego w piecu, niech to będą praśne kołaczki z przedniej mąki, zaczynione w oliwie; albo praśne oładki * posmarowane oliwą. ⁵ Zaś jeśli ofiarą z pokarmów będzie twoja ofiara z patelni * - z przedniej mąki zaczynionej w oliwie - niechaj to będzie praśne. ⁶ Rozdrobnisz ją na kawałki * oraz polejesz oliwą; to jest ofiara z pokarmów. ⁷ A gdy ofiarą będzie twoja ofiara z tygla - to niechaj będzie przyrządzona z przedniej mąki z oliwą. ⁸ Zatem przyniesiesz WIEKUISTEMU ofiarę z pokarmów, która została przyrządzona z tych rzeczy. Przedstawią ją kapłanowi i odniesie ją na ofiarnicę. ⁹ Kapłan zdejmie z ofiary "znak przypomnienia" i puści ją z dymem na ofiarnicy; to jest ofiara ogniowa, zapach przyjemny dla WIEKUISTEGO. ¹⁰ Zaś pozostałe z ofiary będzie dla Ahrona oraz dla jego synów; to jest święte świętych z ogniowych ofiar WIEKUISTEGO. ¹¹ Niech żadna ofiara z pokarmów, którą będziecie przynosić WIEKUISTEMU, nie będzie przyrządzana z kwaszonego; jako ofiarę ogniową WIEKUISTEMU nie puścicie z dymem żadnego zakwasu oraz żadnego miodu *. ¹² Jako ofiarę z pierwocin możecie to przynosić WIEKUISEMU, ale nie wejdą na

ofiarnicę jako przyjemny zapach. ¹³ Każdą twoją ofiarę z pokarmów posolisz solą; nie pozbawisz twojej ofiary soli przymierza twojego Boga; przy każdej twojej ofierze zaofiarujesz także sól *. ¹⁴ A jeżeli przyniesiesz WIEKUITEMU ofiarę z pierwocin - przynieś w darze z twoich pierwocin suszone nad ogniem kłosy - świeżą krupę *. ¹⁵ Nalejesz na nią oliwy oraz nałożysz na nią kadzidła; to **jest** ofiara z pokarmów. ¹⁶ A kapłan puści z dymem "znak przypomnienia" z tej krupy i z jej oliwy, z całym jej kadzidłem. To jest ofiara ogniowa **dla** WIEKUISTEGO.

***2,1** także: **śniedną**

***2,4** czyli okrągłe, przasne placki

***2,5 C** panwi - czyli żelaznej, płaskiej patelni

***2,6** chleba nie krajano, lecz łamano na kawałki wielkości oliwki

***2,11** miodu używano do produkcji octu, więc stanowił rodzaj zakwasu

***2,13** sól uchodziła za symbol trwałości

***2,14** według rabinów, mowa tu o ofierze narodowej, wzmiankowanej w [III Mojżesza 23,11](#). Świeże kłosy prażono nad lekkim ogniem, po czym przepuszczano przez sito. Stanowiły one powszechnie znany pokarm (jako suszone ziarna, lub krupy powstałe po roztarciu).

3. A jeżeli jego ofiara jest ofiarą opłatną *, to gdy przynosi z rogacizny - niech przyniesie przed oblicze WIEKUISTEGO samca, albo zdrową samicę. ² I położy swoją rękę na głowę swojej ofiary, po czym ją zarzną u wejścia do Przybytku Zboru, a synowie Ahrona, kapłani, wokoło pokropią krwią ofiarnicę. ³ I **kapłan** przyniesie z opłatnej ofiary, jako ofiarę ogniową WIEKUITEMU: Łój pokrywający trzewia oraz cały łój, który **jest** nad trzewiami *; ⁴ także obie nerki wraz z łojem na nich, nad połędwicami, oraz przeponą na wątrobie - co wraz z nerkami oddzieli. ⁵ A synowie Ahrona puszczą to z dymem na ofiarnicy wraz z całopaleniem, które **jest** na drwach, na ogniu *. To jest ofiara ogniowa, przyjemny zapach **dla** WIEKUISTEGO.

⁶ A jeżeli jego ofiara opłatna **dla** WIEKUISTEGO jest z trzody * - **to** niech przyniesie samca, albo zdrową samicę. ⁷ Jeśli na swoją ofiarę przynosi jagnię - niech je przyniesie przed oblicze WIEKUISTEGO, ⁸ położy swoją rękę na głowę swojej ofiary, po czym ją zarzną u wejścia do Przybytku Zboru *. A synowie Ahrona wokoło pokropią jej krwią ofiarnicę. ⁹ I przyniesie z ofiary opłatnej najlepszą jej część, jako ofiarę ogniową WIEKUITEMU - cały ogon, po odcięciu go do kości krzyżowej; łój pokrywający trzewia oraz cały łój, który **jest** nad trzewiami; ¹⁰ obie nerki z łojem, który **jest** na nich, na połędwicach, oraz przeponę, która **jest** na wątrobie i którą oddzieli wraz z nerkami.

¹¹ A kapłan puści to z dymem na ofiarnicy - **to jest** pokarm *, ofiara ogniowa **dla** WIEKUISTEGO. ¹² A jeżeli jego ofiarą **jest** koza - niech ją przyniesie przed oblicze WIEKUISTEGO, ¹³ po czym położy swoją rękę na jej głowie i zarzną ją przed Przybytkiem Zboru; a synowie Ahrona pokropią jej krwią wokoło ofiarnicę. ¹⁴ Potem przyniesie z niej swoją ofiarę, jako ofiarę ogniową WIEKUITEMU: Łój pokrywający trzewia i cały łój, który **jest** nad trzewiami; ¹⁵ także obie nerki z łojem, co **jest** na nich, nad połędwicami, i przeponę, która **jest** na wątrobie, i którą wraz z nerkami oddzieli. ¹⁶ A kapłan puści je z dymem na ofiarnicy. To jest pokarm, ofiara ogniowa, przyjemny zapach; cały łój **dla** WIEKUISTEGO. ¹⁷ **To ma być** wieczną ustawą w waszych pokoleniach i we wszystkich waszych siedzibach; nie będziecie jeść żadnego łoju ani żadnej krwi.

***3,1** od hebrajskiego źródłosłowa: opłacać, płacić (np: zapłata wręczona sędziemu, za oddane, albo przyręczone usługi). **BG** spokojną. Cechą charakterystyczną tych ofiar jest wspólna biesiada, która się odbywa na zakończenie uroczystości, na znak szczęścia, pokoju i harmonii

***3,3** łój uważany był za najlepszą część, w której najsilniej uwydatnia się żywotna siła twórcza

***3,5** z codziennym całopaleniem, które poprzedza ofiarę opłatną.

*3,6 owiec lub kóz

*3,8 czyli na dziedzińcu

*3,11 także: **chleb**, który za pośrednictwem ognia dochodzi do Boga

4. WIEKUISTY oświadczył też Mojżeszowi, mówiąc: ² Tak powiedz synom Izraela: Gdyby ktoś niebacznie * zgrzeszył przeciw któremuś ze wszystkich przykazań WIEKUISTEGO - wzbraniających coś czynić oraz przekroczył jedno z nich; ³ gdyby zgrzeszył namaszczony kapłan * obciążając lud winą, wtedy niech przyprowadzi WIEKUISTEMU za swój grzech, którego się dopuścił - młodego, zdrowego cielca na ofiarę zagrzeszną. ⁴ Przyprowadzi owego cielca przed oblicze WIEKUISTEGO, do wejścia do Przybytku Zboru; położy swoją rękę na głowę cielca i zarżną cielca przed WIEKUISTYM. ⁵ A namaszczony kapłan weźmie nieco krwi cielca oraz wniesie ją do Przybytku Zboru. ⁶ I kapłan zamoczy swój palec we krwi, i siedmiokroć pokropi ową krwią przed obliczem WIEKUISTEGO, przed zasłoną * Świątyni. ⁷ Kapłan także pomaże krwią narożniki ołtarza do wonnego kadzidła, który **jest** przed WIEKUISTYM, w Przybytku Zboru. Zaś całą pozostałą krew cielca wyleje u podstawy ofiarnicy całopaleń, która **jest** u wejścia do Przybytku Zboru. ⁸ Zdejmie też z cielca cały łój ofiary zagrzesznej - łój pokrywający trzewia; cały łój, który **jest** nad trzewiami; ⁹ obie nerki z łojem, który **jest** na nich, nad połędwicami oraz przeponę na wątrobie, którą wraz z nerkami oddzieli; ¹⁰ **tak**, jak zostaje oddzielane z bydła ofiary opłatnej. I kapłan puści to z dymem na ofiarnicy całopaleń. ¹¹ A skórę cielca, całe jego mięso z głową i goleniami, jego trzewia i jego nieczystość - ¹² **te części** całego cielca wyniesie poza obóz na czyste miejsce, na skład popiołu oraz spali go ogniem na drwach; zatem zostanie spalony przy składzie popiołu.

¹³ A jeżeli niebacznie zgrzeszy cały zbór Izraela - a ta rzecz byłaby zakryta przed oczami zgromadzenia - i przekroczy **choćby** przeciw jednemu z przykazań WIEKUISTEGO, wzbraniających coś czynić, zatem popadnie w winę; ¹⁴ a został poznany grzech, którym zgrzeszyli - wtedy zgromadzenie przeniesie na zagrzeszną ofiarę młodego cielca. Sprowadzą go przed Przybytek Zboru, ¹⁵ a starsi zboru położą przed WIEKUISTYM swoją rękę na głowę cielca, po czym zarżną cielca przed obliczem WIEKUISTEGO. ¹⁶ Zaś namaszczony kapłan wniesie nieco krwi cielca do Przybytku Zboru. ¹⁷ Kapłan zamoczy swój palec we krwi i siedmiokroć pokropi ową krwią przed obliczem WIEKUISTEGO, przed zasłoną. ¹⁸ Częścią krwi pomaże także narożniki ołtarza, który **jest** przed obliczem WIEKUISTEGO, w Przybytku Zboru; zaś całą pozostałą krew wyleje u podstawy ofiarnicy całopaleń, która **jest** u wejścia do Przybytku Zboru. ¹⁹ Nadto zdejmie z niego cały jego łój oraz puści z dymem na ofiarnicy. ²⁰ Postąpi z tym cielcem **tak**, jak postąpił z cielcem zagrzesznym; tak samo z nim postąpi i tym * ich kapłan oczyści **, więc będzie im odpuszczone. ²¹ Każę też wynieść cielca poza obóz i go spali, jak spalił pierwszego cielca. To **jest** ofiara zagrzeszna zgromadzenia.

²² A jeżeli niebacznie zgrzeszy przywódca * i wykroczy przeciw jednemu z przykazań swojego Boga, WIEKUISTEGO, wzbraniających to czynić - zatem dopuści się winy; ²³ i jeżeli mu się ujawni jego grzech, którym zgrzeszył - wtedy przyprowadzi na swoją ofiarę kozła, zdrowego samca. ²⁴ I położy swoją rękę na głowę kozła oraz zarżną go na miejscu, gdzie przed WIEKUISTYM zarzynają całopalenia. To **jest** ofiara zagrzeszna. ²⁵ A kapłan weźmie na swój palec nieco krwi zagrzesznej ofiary i pomaże narożniki ofiarnicy całopaleń; zaś pozostałą jego krew wyleje u podstawy ofiarnicy całopaleń. ²⁶ Zaś cały jego łój puści z dymem na ofiarnicy, podobnie jak łój ofiary opłatnej. Tak kapłan go rozgrzeszy z jego grzechu i będzie mu odpuszczone.

²⁷ A jeżeli niebacznie zgrzeszył ktoś z pospolitego ludu i wykroczył przeciw przekazaniom WIEKUISTEGO, zabraniającym coś czynić, zatem dopuścił się winy;

²⁸ i jeżeli mu się ujawni jego grzech, którym zgrzeszył - to za grzech, którego się dopuścił, przyprowadzi na swoją ofiarę kozę, zdrową samicę. ²⁹ I położy swoją rękę na głowie "zagrzesznej", po czym zarzną tą zagrzeszną ofiarę na miejscu ofiar całopalnych. ³⁰ A kapłan weźmie nieco jej krwi na swój palec i pomaże narożniki ofiarnicy całopaleń; zaś pozostałą jej krew wyleje u podstawy ofiarnicy. ³¹ Zdejmie też cały jej łój, jak się zdejmuje łój z ofiary opłatnej, i kapłan puści go z dymem na ofiarnicy, jako zapach przyjemny WIEKUITEMU. Tak kapłan go rozgrzeszy, zatem będzie mu odpuszczone.

³² A jeżeli na swą ofiarę zagrzeszną przynosi z owiec - niech przyniesie zdrową samicę. ³³ I położy swoją rękę na głowie "zagrzesznej", po czym ją zarzną jako zagrzeszną ofiarę na miejscu gdzie zarzynają całopalenia. ³⁴ A kapłan weźmie na swój palec nieco krwi zagrzesznej ofiary i pomaże narożniki ofiarnicy całopaleń; zaś pozostałą jej krew wyleje u podstawy ofiarnicy całopaleń. ³⁵ Nadto zdejmie cały jej łój, jak się zdejmuje łój baranka z ofiary opłatnej, i kapłan puści to z dymem na ofiarnicy przy ofiarach ogniowych dla WIEKUISTEMO. Tak kapłan go rozgrzeszy z grzechu, którego się dopuścił, zatem będzie mu odpuszczone.

*4,2 także: nieświadomie, z nieuwagi, lub nieumyślnie; BG z braku wiadomości

*4,3 zwany także arcykapłanem, wielkim kapłanem lub naczelnym kapłanem

*4,6 zastoną oddzielającą w Przybytku miejsce Święte od Najświętszego (Świętego Świętych)

*4,20 w domyśle: co człowieka zastania przed grożącym mu niebezpieczeństwem na skutek winy i kary

**4,20 także: pokryje krwią, uczyni pojednanie, zadośćuczyni

*4,22 naczelnik rodu lub pokolenia; według Talmudu: król

5. * Zaś jeśli ktoś zgrzeszył słysząc słowo zaklęcia **, a jest świadkiem który widział, albo wiedział, a tego nie oznajmił – i tak poniósł na sobie swoją winę; ² albo jeśli ktoś się dotknął jakiegokolwiek nieczystej rzeczy, bądź padliny nieczystego zwierzęcia, bądź padliny nieczystego bydła, bądź padliny nieczystego gada, a byłoby dla niego nieznanym, że stanie się nieczystym i winnym; ³ albo jeśli ktoś dotknął nieczystości człowieka - jakakolwiek by to była nieczystość * - przez którą się zanieczyszcza, a byłoby to dla niego nieznanym, ale on się dowiedział, zatem jest winien. ⁴ Albo jeśli ktoś przysiągł, ale wymknęło mu się z ust, by wyrządzić sobie coś złego albo dobrego * we wszystkim, co się w przysiędze wymyka człowiekowi, a uszło to jego świadomości i on się o tym dowiedział, więc jest winien w jednej z tych rzeczy - ⁵ kto zatem zawinił w jakiegokolwiek z tych rzeczy - niechaj wyzna swój grzech *, to w czym zgrzeszył. ⁶ I niech przyniesie WIEKUITEMU pokutną ofiarę za swój grzech, którego się dopuścił - samicę z trzody, owcę albo kozę, jako ofiarę zagrzeszną, a kapłan rozgrzeszy go z jego grzechu. ⁷ A gdyby go nie było stać na owcę - to jako ofiarę za grzech, którego się dopuścił przyniesie WIEKUITEMU parę * turkawek albo parę młodych gołąbków; jednego na "zagrzeszną", a drugiego na "całopalną" [Łukasz 2,24](#). ⁸ Przyniesie je do kapłana, który najpierw złoży tego, co za grzech; zatem naderwie jego głowę nad karkiem *, ale jej nie oderwie. ⁹ I pokropi krwią tej "zagrzesznej" ścianę ofiarnicy, a pozostałą krew wyleje u podstawy ofiarnicy. To jest ofiara zagrzeszna. ¹⁰ Zaś drugiego zużyje według przepisu na całopalenie, i tak rozgrzeszy go kapłan z jego grzechu, którego się dopuścił, więc będzie mu odpuszczone. ¹¹ A gdyby go nie było stać na dwie turkawki, albo na dwa młode gołąbki, to niech za grzech, którego się dopuścił przyniesie dziesiątą część efy * przedniej mąki, jako ofiarę zagrzeszną. Nie należy na nią oliwy, ani nie włoży na nią kadzidła, bo to ofiara zagrzeszna. ¹² Zatem przyniesie ją do kapłana, a kapłan nabierze z niej pełną swoją garść na "znak przypomnienia", oraz puści ją WIEKUITEMU z dymem na ofiarnicy przy ofiarach ogniowych. To jest ofiara

zagrzeszna. ¹³ Tak rozgrzeszy go kapłan z jego grzechu, którego się dopuścił w jakiegokolwiek z tych rzeczy; zatem będzie mu odpuszczone. Zaś pozostałość będzie dla kapłana, jak przy ofierze z pokarmów.

¹⁴ WIEKUISTY oświadczył też Mojżeszowi, mówiąc: ¹⁵ Jeśli ktoś dopuścił się przeniwierstwa oraz niebacznie zgrzeszył przeciw świętym WIEKUISTEGO, wtedy przyprowadzi WIEKUISTEMU na ofiarę zdrowego baranka z trzody, jako ofiarę pokutną * według twojego oszacowania na dwa srebrne szekle, na podstawie świętego szekla **. ¹⁶ Także zwróci to, co zgrzeszył przeciw świętości, nadto dołoży piątą część i odda kapłanowi. Zaś kapłan rozgrzeszy go pokutnym baranem; zatem będzie mu odpuszczone.

¹⁷ A jeśli ktoś zgrzeszył, bo wykroczył przeciw jakiemuś ze wszystkich przykazań WIEKUISTEGO, zabraniających tak czynić - a nie wiedział * i stał się winnym, i tak poniósł na sobie swoją winę; ¹⁸ niech na ofiarę pokutną przyprowadzi do kapłana zdrowego barana z trzody według twojego oszacowania *. A kapłan go rozgrzeszy z uchybienia, którego w niewiedzy, niebacznie się dopuścił; zatem będzie mu odpuszczone. ¹⁹ To **jest** ofiara pokutna za winę, bowiem zawinił WIEKUISTEMU.

²⁰ WIEKUISTY także oświadczył Mojżeszowi, mówiąc: ²¹ Jeśli ktoś zgrzeszy dopuszczając się przeniwierstwa przed WIEKUISTYM tym, że zaparł się wobec swojego bliźniego odnośnie powierzonej sobie rzeczy, albo **rzeczy** wręczonej, albo mu wydartej, albo ograbił swojego bliźniego; ²² albo znalazł zgubę, a jej się zaparł; albo fałszywie przysiągł o cokolwiek ze wszystkich rzeczy, których **gdy** się człowiek dopuszcza - przez nie grzeszy; ²³ gdyby więc zgrzeszył i stał się winnym - niech zwróci zdzierstwo, które wydarł; albo grabież, którą zagrabił; albo rzecz powierzoną, która mu została dana; albo zgubę, którą znalazł; ²⁴ albo o cokolwiek fałszywie przysiągł - zwróci to w pełnej wartości i dołoży do tego piątą część. W dzień swojej pokuty odda je temu, czyje jest. ²⁵ Po czym przyprowadzi do kapłana swoją ofiarę WIEKUISTEMU - zdrowego baranka z trzody według twojego oszacowania - jako ofiarę pokutną. ²⁶ A kapłan go rozgrzeszy przed WIEKUISTYM; zatem będzie mu odpuszczone w każdej z tych wszystkich rzeczy, którą popełnił i przez nią zawinił.

***5,1** ofiary wyszczególnione w wierszach 1-13 noszą miano zwiększających się i zmniejszających, ponieważ odnoszą się do względnej zamożności człowieka.

****5,1** także: **przekleństwa, przysięgi, złorzeczenia**. Przy dochodzeniu kradzieży, albo innego przestępstwa, sąd wygłaszał zakłęcie. Jeśli ktoś był naocznym świadkiem przestępstwa, a prawdy nie ujawnił, wtedy poniósł na sobie grzech i jego skutki; patrz: [Sędziów 17,2](#)

***5,3** na przykład: zwłoki ludzkie; patrz: [III Mojżesza rozdz.11-15](#)

***5,4** jeśli w popędliwości, lekkomyślnie bredząc przysiągł, że to albo owo uczyni.

***5,5** wyzna Bogu swój grzech; najczęściej kładąc dłonie na głowie ofiary.

***5,7** na rytuał ofiary zagrzesznej składają się dwie czynności: Pokropienie krwią oraz spalenie tłuszczu. Ponieważ jeden ptak zastępował łój zwierzęcy, który ulegał całkowitemu spaleni, potrzebny był drugi, dla odróżnienia ofiary zagrzesznej od całopalenia.

***5,8** nadłamanie skrzydeł nie jest tu wymagane, gdyż ten gołąb jest udziałem kapłana i nie ulega spaleni.

***5,11** czyli tyle, ile człowiek potrzebuje do dziennego wyżywienia.

***5,15** ofiara pokutna nie zależała od stanu zamożności winnego, była dla wszystkich równa i należała do kapłana.

****5,15** barany przedstawiały wartość pieniężną, oznaczoną tu na co najmniej dwa szekle.

***5,17** w rozumieniu - nie zdawał sobie sprawy

***5,18** dotyczy oszacowania kapłana, a mianowicie: Czy wartość barana odpowiada ustalonej normie i tym samym może zostać przyjęty na ofiarę?

6. WIEKUISTY oświadczył też Mojżeszowi, mówiąc: ² Rozkażesz Ahronowi i jego synom, mówiąc: Oto przepis o całopaleniu: Owo całopalenie pozostaje na ofiarnicy, na ognisku, przez całą noc - aż do rana; zanim będzie rozżarzany ogień ofiarnicy *. ³

A kapłan ubierze się w swój lniany ubiór i spodnie, włoży na swoje ciało lniane szaty, zbierze popiół na który ogień spalił całopalenie na ofiarnicy i wysypie go obok ofiarnicy. ⁴ Potem zdejmie swoje szaty i ubierze się w inne szaty, oraz wyniesie popiół poza obóz, na czyste miejsce. ⁵ Ale ogień na ofiarnicy będzie nim rozżarzany, aby nie wygasł. Zaś kapłan każdego ranka rozniecać będzie na niej drwa, ułoży na niej całopalenie i puści na niej z dymem łoje ofiar opłatnych. ⁶ Na ofiarnicy będzie rozżarzany ustawiczny ogień i nie wygaśnie. ⁷ A oto przepis o ofierze z pokarmów. Synowie Ahrona będą ją przynosić przed oblicze WIEKUISTEGO, na przednią * stronę ofiarnicy. ⁸ Zaś kapłan zbierze z niej pełną swoją garścią przednią mąkę ofiary z pokarmów, i z jej oliwy oraz całe kadzidło, które jest na ofierze z pokarmów, i puści to z dymem na ołtarzu jako przyjemny zapach - "znak przypomnienia" przed WIEKUISTEM. ⁹ Zaś pozostałe z niej części będzie jadł Ahron oraz jego synowie; będzie to jedzone na miejscu świętym jako praśniki; będą to spożywać na dziedzińcu Przybytku. ¹⁰ Nie należy piec tego z kwasem. Dałem im to jako udział z Moich ofiar ogniowych; to jest święte świętych, podobnie jak ofiary - zagrzeszna i pokutna. ¹¹ Z ofiar ogniowych WIEKUISTEGO może to jeść każdy mężczyzna z potomków Ahrona, jako udział na wieki w waszych pokoleniach; każdy, kto się ich dotyka - musi być wyświęcony.

¹² WIEKUISTY nadto oświadczył Mojżeszowi, mówiąc: ¹³ Oto ofiara Ahrona i jego synów, którą przyniosą WIEKUISTEMU w dzień swojego namaszczenia: Dziesiątą część efy przedniej mąki na ofiarę z pokarmów - ustawicznie; połowa tego rano, a druga połowa wieczorem. ¹⁴ Będzie przyrządzona na patelni, w oliwie. Przyniesiesz ją wysmażoną, dobrze wypieczoną i jako ofiarę - rozdrobnioną; przyniesiesz ją WIEKUISTEMU na przyjemny zapach. ¹⁵ Potem, na jego miejscu, spełni to namaszczone kapłan z jego synów *; to jest wieczna ustawa dla WIEKUISTEGO; cała ** ofiara będzie puszczona z dymem. ¹⁶ Również każda kapłańska ofiara z pokarmów - cała będzie puszczona z dymem; zatem nie będzie spożywana.

¹⁷ WIEKUISTY oświadczył też Mojżeszowi, mówiąc: ¹⁸ Tak powiesz Ahronowi i jego synom: Oto przepis o ofierze zagrzesznej: Na miejscu gdzie zarzynają całopalenia, będzie też zarzynana "zagrzeszna" przed obliczem WIEKUISTEGO; jest ona świętym świętych. ¹⁹ Niech ją spożyje kapłan, który spełnia obrządek rozgrzeszenia. Powinna być spożywana na miejscu świętym, na dziedzińcu Przybytku Zboru. ²⁰ Każdy, kto się dotyka jej mięsa musi być wyświęcony; a jeśli jej krwią obryzgał szatę, to tą zbryzganą wypierzesz na miejscu świętym. ²¹ Także gliniane naczynie w którym się gotowała, ma być stłuczone; jeśli zaś była gotowana w naczyniu miedzianym - to należy je wyczyścić oraz wypłukać wodą. ²² Ofiarę może jeść każdy mężczyzna spośród kapłanów; to jest święte świętych. ²³ Ale każda ofiara zagrzeszna, której krew wnosi się do Przybytku Zboru *, w celu rozgrzeszenia w Świątyni - taka nie będzie jadana; będzie spalona w ogniu.

*6,2 czyli nie wolno na nim rozniecać innego, obcego ognia.

*6,7 czyli na stronę południową.

*6,15 czyli każdy przyszedł arcykapłan.

**6,15 czyli nie jak przy innych ofiarach z pokarmów.

*6,23 na użytek kapłanów szło tylko mięso tych ofiar, których krwią pokrapiano ofiarnicę.

7. A oto przepis o ofierze pokutnej; jest ona świętym świętych. ² Ofiarę pokutną będą zarzynać na miejscu, gdzie zarzynają całopalenia, a jej krwią pokropią wokoło ofiarnicę. ³ Należy z niej przynieść cały jej łój; ogon i łój pokrywający trzewia, ⁴ obie nerki z łojem, co na nich jest, nad połędwicami oraz przeponę na wątrobie, którą kapłan wraz z nerkami oddzieli. ⁵ I puści to z dymem na ofiarnicy jako ofiarę ogniową

dla WIEKUISTEGO. To **jest** ofiara pokutna. ⁶ Może ją jeść każdy mężczyzna spośród kapłanów, a będzie spożywana na miejscu świętym. Ona **jest** świętym świętych. ⁷ Tak "zagrzeszna", jak i "pokutna" mają jednakowy przepis; będzie **ona** należeć do kapłana, który nią rozgrzesza. ⁸ A **do** kapłana, co przynosi czyjeś całopalenie - do niego ma należeć skóra całopalenia. ⁹ Także każda, w piecu upieczona ofiara z pokarmów oraz wszystko, co zostało przyrządzone w rondlu, albo na patelni - to do niego będzie należeć; do kapłana, co ją przynosi. ¹⁰ Ale każda ofiara z pokarmów, **która jest** zaczyniona oliwą, lub sucha, będzie należeć do wszystkich synów Ahrona; tak do jednego, jak i do drugiego.

¹¹ A oto przepis o ofierze opłatnej, którą przynosi się WIEKUISTEMU. ¹² Jeśli ktoś ją przynosi jako dziękczynienie, wtedy, przy tej ofierze dziękczynnej przyniesie zaczynione oliwą praśne kołaczki, praśne opłatki posmarowane oliwą i wysmażoną na oliwie, przednią mąkę. ¹³ Przy swojej ofierze dziękczynno - opłatnej powinien przynieść swoją ofiarę wraz z kołaczami kwaśnego chleba *. ¹⁴ Niech przynosi z tego - jeden z każdej ofiary, jako dań **dla** WIEKUISTEGO. Będzie to należeć do kapłana, **który** kropi krwią ofiar opłatnych. ¹⁵ A mięso ofiary dziękczynno - opłatnej ma być spożyte w dzień ofiarowania; nie należy z tego zostawiać do jutra. ¹⁶ A jeżeli jego ofiara **jest** ślubną, czy dobrowolnym darem, to będzie spożywana w dzień złożenia jego ofiary i może być spożyta nazajutrz, gdyby z niej pozostało. ¹⁷ Zaś co zostanie z mięsa tej ofiary do trzeciego dnia - będzie spalone w ogniu. ¹⁸ A jeśli trzeciego dnia byłoby jednak jedzone mięso tej ofiary - to nie będzie upodobaną. Nie policzy się ona temu, kto ją przyniósł; będzie obrzydliwością; a kto z niej zje - poniesie swoją winę. ¹⁹ Mięso, którym się dotknie czegoś nieczystego, nie będzie jadane; należy je spalić w ogniu. Zaś inne mięso - każdy czysty może je jeść. ²⁰ Ale kto by jadł mięso z ofiary opłatnej, ofiarowanej WIEKUISTEMU, a miał na sobie nieczystość - ta dusza będzie wytracona ze swego ludu. ²¹ Zaś jeśli ktoś się dotknął czegoś nieczystego - bądź nieczystości człowieczej, bądź nieczystego zwierzęcia, bądź jakiegokolwiek nieczystego potwora * - i będzie jadł mięso ofiary opłatnej poświęconej WIEKUISTEMU - ta dusza będzie wytracona ze swojego ludu. ²² WIEKUISTY także oświadczył Mojżeszowi, mówiąc: ²³ Powiedz synom Izraela tak: Nie będziecie jeść żadnego łóju * z byka, ani z owcy, ani z kozy. ²⁴ Ale może być użyty do wszelkiej potrzeby łój padliny i łój rozszarpanego; jednak jeść - jadać go nie będziecie. ²⁵ Bo kto by jadł łój z bydła, z których przynosi się ofiarę WIEKUISTEMU - ta dusza, która jadła, będzie wytracona ze swego ludu. ²⁶ Nie będziecie też jadać żadnej krwi we wszystkich waszych siedzibach, ani z ptactwa, ani z bydła. ²⁷ Każdy, kto będzie jadł jakąkolwiek krew - ta dusza, która ją jadła, będzie wytracona ze swego ludu.

²⁸ WIEKUISTY także oświadczył Mojżeszowi, mówiąc: ²⁹ Powiedz synom Izraela tak: Kto chce przynieść swoją ofiarę opłatną WIEKUISTEMU - niech sam przyniesie swoją ofiarę WIEKUISTEMU, ze swojej ofiary opłatnej. ³⁰ Niech jego ręce przyniosą ogniowe ofiary **dla** WIEKUISTEGO; niech przyniesie łój wraz z mostkiem; mostek - aby stawić go jako przedstawienie * przed obliczem WIEKUISTEGO. ³¹ Zaś kapłan puści łój z dymem na ofiarnicy, a mostek będzie dla Ahrona i jego synów. ³² Także oddacie kapłanowi prawą łopatkę jako podniesienie z waszych ofiar opłatnych. ³³ Który z synów Ahrona przynosi z ofiar opłatnych krew i łój - temu dostanie się w udziale prawa łopatkę. ³⁴ Bowiem mostek przedstawienia oraz łopatkę podniesienia wziętem od synów Izraela z ich ofiar opłatnych, i oddałem je kapłanowi Ahronowi oraz jego synom, jako część wyznaczoną na wieki od synów Izraela. ³⁵ Oto uświęcony * udział Ahrona oraz uświęcony udział jego synów z ogniowych ofiar WIEKUISTEGO; od dnia, w którym dano im przystąpić do piastowania kapłaństwa WIEKUISTEMU. ³⁶ Oto co rozkazał dawać im WIEKUISTY od dnia ich namaszczenia

przez synów Izraela. To **jest** wieczna ustawa w ich pokoleniach. ³⁷ Oto przepis o całopaleniu, o ofierze z pokarmów, zagrzesznej i pokutnej, o ofierze wyświęcenia, i o ofierze opłatnej, ³⁸ który WIEKUISTY dał Mojżeszowi u **stóp** góry Synaj, gdy na puszczy synajskiej rozkazał synom Izraela, aby przynosili swoje ofiary WIEKUITEMU.

***7,13** Ofiarodawca, oprócz wymienionych rodzajów pieczywa, powinien przynieść i chleb zakwaszony, używany przy spożywaniu mięsa (z którego kapłan otrzymywał jedynie mostek i łopatkę).

***7,21** to obejmuje nieczyste ptactwo, ryby, gady, płazy oraz robactwo.

***7,23** chodzi o łój, niezrośnięty z mięsem jak tłuszcz. Był on poświęcony Bogu i nie mógł być jaden przez człowieka.

***7,30** od hebrajskiego słowa: regularny ruch (np. piątą, czy kołysanie); według tradycji ruch ku ołtarzowi, tam i z powrotem, dla wyrażenia, że ofiarę poświęca się Bogu.

***7,35** od hebrajskich słów: namaścić, pomazać albo wymierzyć.

8. WIEKUISTY oświadczył też Mojżeszowi, mówiąc: ² Weź Ahrona i z nim jego synów, szaty, olej namaszczenia, cielca zagrzesznej ofiary, dwa barany oraz kosz praśników. ³ A cały zbór * zgromadź u wejścia do Przybytku Zboru. ⁴ Więc Mojżesz uczynił **tak**, jak mu rozkazał WIEKUISTY. Zatem cały zbór zgromadził się u wejścia do Przybytku Zboru. ⁵ A Mojżesz powiedział do zboru: Oto co rozkazał uczynić WIEKUISTY. ⁶ I Mojżesz rozkazał podejść Ahronowi i jego synom oraz obmył ich wodą. ⁷ Włożył też na niego spodnią szatę, opasał go pasem, przyobłókł go w płaszcz, włożył na niego naramiennik, przepasał go pasem naramiennika oraz nim przytwierdził na nim naramiennik. ⁸ Włożył także na niego napierśnik oraz złożył do napierśnika Urim i Thumim. ⁹ Nadto włożył na jego głowę zawój, a z jego przedniej strony przytwierdził do zawoju złoty diadem - świętą koronę; **tak**, jak WIEKUISTY przykazał Mojżeszowi. ¹⁰ Mojżesz wziął też olej namaszczenia oraz namaścił Przybytek i wszystko, co w nim **jest**; zatem to poświęcił. ¹¹ Nadto siedmiokroć pokropił nim ofiarnicę oraz namaścił ofiarnicę i wszystkie jej przybory; także umywałnię i jej podnóże, aby je poświęcić. ¹² Wylał też olej namaszczenia na głowę Ahrona i go namaścił, aby go poświęcić. ¹³ Mojżesz kazał także przystąpić synom Ahrona i ubrał ich w spodnie szaty, opasał ich pasem oraz nakrył ich głowy okryciami **tak**, jak WIEKUISTY przykazał Mojżeszowi. ¹⁴ Przeprowadził też zagrzesznego cielca; a Ahron i jego synowie położyli swoje ręce na głowie zagrzesznego cielca. ¹⁵ Potem go zarznął. I Mojżesz wziął trochę krwi, i wokół pomazał swoim palcem narożniki ofiarnicy - **tak** oczyścił ofiarnicę; a pozostałą krew wylał u podstawy ofiarnicy. Zatem ją poświęcił, aby na niej rozgrzeszać. ¹⁶ Nadto wziął cały łój pokrywający trzewia oraz przeponę nad wątrobą, obie nerki i ich łój, oraz puścił to z dymem na ofiarnicy. ¹⁷ A cielca wraz z jego skórą, jego mięsem i jego nieczystością spalił w ogniu poza obozem; **tak**, jak WIEKUISTY rozkazał Mojżeszowi. ¹⁸ Nadto przeprowadził barana na całopalenie, a Ahron i jego synowie położyli swoje ręce na głowie **tego** barana. ¹⁹ Potem go zarznął. I Mojżesz pokropił jego krwią wokół ofiarnicę, ²⁰ a barana porąbał na kawałki. Mojżesz puścił też z dymem głowę, owe kawałki oraz tłuszcz; ²¹ a trzewia oraz golenie obmył wodą. I Mojżesz puścił z dymem całego barana na ofiarnicy. To **jest** całopalenie na przyjemny zapach; to **jest** ogniowa ofiara **dla** WIEKUISTEGO; **tak**, jak WIEKUISTY przykazał Mojżeszowi. ²² Nadto przeprowadził drugiego barana - barana wyświęcenia, a Ahron i jego synowie położyli swe ręce na głowie **tego** barana. ²³ Potem go zarznął. I Mojżesz wziął nieco jego krwi, i włożył na chrząstkę prawego ucha Ahrona, na wielki palec jego prawej ręki oraz na wielki palec jego prawej nogi. ²⁴ Kazał też podejść synom Ahrona. I Mojżesz włożył nieco krwi na chrząstkę prawego ich ucha, na wielki palec ich prawej ręki oraz na wielki palec ich prawej nogi; potem Mojżesz pokropił krwią wokół ofiarnicę. ²⁵

Nadto wziął łój, ogon, cały łój pokrywający trzewia, przeponę wątroby, dwie nerki wraz z ich łojem oraz prawą łopatkę; ²⁶ a z kosza praśników, który był przed WIEKUISTYM, wziął jeden praśny kołacz, jeden bochen chleba z oliwą oraz jeden opłatek, i położył na łoje oraz na prawą łopatkę. ²⁷ To wszystko położył na dłonie Ahrona oraz na dłonie jego synów i stawił to jako przedstawienie przed oblicze WIEKUISTEGO. ²⁸ Potem Mojżesz wziął to z ich rąk i przy całopaleniu puścił z dymem na ofiarnicy. To jest ofiara wyświęcenia na przyjemny zapach; to jest ofiara ogniowa dla WIEKUISTEGO. ²⁹ Mojżesz wziął również mostek i przedstawił go jako przedstawienie przed obliczem WIEKUISTEGO; to był udział Mojżesza * z barana wyświęcenia; tak, jak WIEKUISTY rozkazał Mojżeszowi. ³⁰ Nadto Mojżesz wziął olej namaszczenia i nieco krwi, która była na ofiarnicy, i pokropił Ahrona, jego szaty, z nim jego synów oraz szaty jego synów. I tak poświęcił Ahrona, jego szaty, z nim jego synów i szaty jego synów.

³¹ Mojżesz powiedział także do Ahrona oraz do jego synów: Ugotujcie to mięso przy wejściu do Przybytku Zboru i tam je jedzcie z chlebem, który jest w koszu upełnomocnienia, jak mi przykazano i powiedziano: Mają je jeść - Ahron i jego synowie. ³² A co pozostanie do następnego dnia z mięsa i chleba - to spalicie w ogniu. ³³ Przez siedem dni nie odejdziecie od wejścia do Przybytku Zboru, aż do dnia w którym wypełni się czas waszego upełnomocnienia; bowiem przez siedem dni będą upełnomocniane wasze ręce. ³⁴ Jak się stało dzisiejszego dnia, tak WIEKUISTY kazał czynić i nadal, w celu waszego rozgrzeszenia. ³⁵ Będziecie zostawać przez siedem dni, dzień i noc, przy wejściu do Przybytku Zboru i będziecie przestrzegali służby dla WIEKUISTEGO, abyście nie pomarli; bo tak mi rozkazano. ³⁶ A Ahron i jego synowie uczynili to wszystko, co WIEKUISTY rozkazał przez Mojżesza.

*8,3 w rozumieniu: deputowanych, przedstawicieli ludu

*8,29 udział Mojżesza - ponieważ Ahron i jego synowie w owej chwili jeszcze nie piastowali godności kapłańskiej

9. A dnia ósmego * stało się, że Mojżesz wezwał Ahrona, jego synów i starszych Izraela. ² Potem powiedział do Ahrona: Weźmiesz sobie młodego cielca na ofiarę zagrzeszną i barana na całopalenie - oba zdrowe, i przyprowadzisz je przed oblicze WIEKUISTEGO. ³ Zaś synom Izraela powiedz tak *: Weźmiecie sobie na ofiarę zagrzeszną kozła, cielca i jagnię - zdrowe roczniaki na całopalenie. ⁴ Także byka oraz barana na ofiary opłatne, w celu ofiarowania przed obliczem WIEKUISTEGO. Nadto ofiarę z pokarmów, która będzie zaczyniona oliwą. Bowiemy dzisiaj ukaże się wam WIEKUISTY. ⁵ Zatem przynieśli przed Przybytek Zboru to, co rozkazał Mojżesz, i podszedł cały zbór oraz stanął przed WIEKUISTYM. ⁶ A Mojżesz powiedział: Uczyńcie to, co rozkazał WIEKUISTY, a ukaże się wam Majestat WIEKUISTEGO. ⁷ Zaś do Ahrona Mojżesz powiedział: Podejdź do ofiarnicy oraz spełnij twoją zagrzeszną ofiarę, twoje całopalenie i dopełnij rozgrzeszenia za siebie oraz za lud; tak, jak rozkazał WIEKUISTY. ⁸ Więc Ahron przystąpił do ofiarnicy i zarznął za siebie zagrzesznego cielca. ⁹ A synowie Ahrona podali mu krew, zatem zamoczył swój palec we krwi i pomazał narożniki ofiarnicy; zaś pozostałą krew wylał u podstawy ofiarnicy. ¹⁰ Natomiast łój, nerki i przeponę wątroby z ofiary zagrzesznej puścił z dymem na ofiarnicy; tak, jak WIEKUISTY rozkazał Mojżeszowi. ¹¹ Potem mięso i skórę spalił poza obozem w ogniu. ¹² Zarznął też ofiarę całopalenia, a synowie Ahrona podali mu krew, więc pokropił wokół ofiarnicę. ¹³ Potem podali mu ofiarę całopalenia w jej kawałkach, wraz z głową, więc puścił je z dymem na ofiarnicy. ¹⁴ Nadto wymył trzewia oraz golenie i wraz z całopaleniem puścił z dymem na ofiarnicy.

¹⁵ Potem przyprowadził ofiarę od ludu. Wziął zagrzesznego kozła ludu i go zarznął, i spełnił obrządek rozgrzeszenia jak u pierwszego. ¹⁶ Przyniósł też całopalenie i puścił je według przepisu. ¹⁷ Przyniósł także ofiarę z pokarmów, napełnił nią swoją dłoń i puścił z dymem na ofiarnicy, oprócz porannego całopalenia. ¹⁸ Zarznął też byka i barana na ofiarę opłatną za lud, a synowie Ahrona podali mu krew, więc pokropił nią wokół ofiarnicy. ¹⁹ Zaś łoje, także z byka, ogon z barana i pokrywający go łój, nerki oraz przeponę wątroby; ²⁰ włożyli z łojami na mostki; po czym łoje puścił z dymem na ofiarnicy. ²¹ A mostki i prawą łopatkę Ahron stawił jako przedstawienie przed WIEKUISTYM, jak rozkazał Mojżesz. ²² Nadto Ahron podniósł swe ręce do ludu oraz im błogosławił *; po czym zszedł, **gdy** spełnił ofiarę zagrzeszną, całopalenie oraz ofiarę opłatną. ²³ I Mojżesz wraz z Ahronem wszedł do Przybytku Zboru; potem wyszli oraz pobłogosławili * ludowi. Zaś całemu ludowi ukazał się Majestat WIEKUISTEGO. ²⁴ Wyszedł także ogień sprzed WIEKUISTEGO oraz pochłonął na ofiarnicy całopalenie i łoje. A widział to cały lud, zatem wydali okrzyk oraz padli na swe oblicze.

***9,1** według Talmudu uroczysta służba Boża rozpoczęła się pierwszego dnia miesiąca Nissan; według innych - ósmego dnia tego miesiąca.

***9,3** odtąd rozporządzenia będzie wydawał arcykapłan, według wskazówek odbieranych od Mojżesza.

***9,22 S** wystawiał, chwalił, wielbił Boga

***9,23** j.w.

10. A synowie Ahrona - Nadab i Abihu, każdy wziął swoją kadzielnicę, włożyli w nią ogień i położyli na nim kadzidło. Tak przynieśli przed oblicze WIEKUISTEGO nieświęcony * ogień, którego im nie przykazał. ² Więc wyszedł ogień sprzed oblicza WIEKUISTEGO i ich pochłonął; zatem pomarli przed obliczem WIEKUISTEGO. ³ A Mojżesz powiedział do Ahrona: Oto **to**, co powiedział WIEKUISTY, mówiąc: Będę uświęcony przez Mi bliskich oraz sławiony w obliczu całego ludu. Więc Ahron zamilkł. ⁴ A Mojżesz wezwał Miszaela i Elcafana, synów Ezjela, stryja Ahrona oraz do nich powiedział: Podejdźcie i wynieście waszych braci ze Świątyni - poza obóz. ⁵ Zatem podeszli i w spodnich szatach wynieśli ich poza obóz; **tak**, jak powiedział Mojżesz. ⁶ Zaś Mojżesz powiedział do Ahrona oraz do jego synów - Elazara i Ithamara: Nie obnażajcie waszych głów * oraz nie rozdzierajcie waszych szat, abyście nie pomarli **. Bóg nie rozgniewał się na cały zbór. Zaś wasi bracia, cały dom Izraela niech oplakuje ten pożar, który rozpałił WIEKUISTY. ⁷ Nie wychodźcie poza bramę Przybytku Zboru, abyście nie pomarli; gdyż **jest** na was olej namaszczenia WIEKUISTEGO. Zatem uczynili według słowa Mojżesza.

⁸ A WIEKUISTY oświadczył Ahronowi, mówiąc: ⁹ Gdy będziecie wchodzić do Przybytku Zboru - nie będziesz pijał wina, ani mocnego napoju *, ty, ani z tobą twoi synowie; abyście nie pomarli. To jest wieczna ustawa w waszych pokoleniach. ¹⁰ **Po to**, abyście rozróżniali między świętym - a powszednim, i między nieczystym - a czystym. ¹¹ I byście nauczali synów Izraela wszystkich ustaw, które WIEKUISTY powiedział im przez Mojżesza.

¹² A Mojżesz powiedział do Ahrona oraz do pozostałych jego synów - Elazara i Ithamara: Weźcie ofiarę z pokarmów, pozostałą z ogniowych ofiar WIEKUISTEGO i ją jedźcie przy ofiarnicy jak przaśniki; bowiem ona **jest** świętym świętych. ¹³ Dlatego jedźcie ją na miejscu świętym *, gdyż to twój udział i udział twoich synów z ogniowych ofiar WIEKUISTEGO; tak mi rozkazano. ¹⁴ Zaś mostek przedstawienia oraz łopatkę podniesienia - ty, twoi synowie i z tobą twoje córki - będziecie spożywać na czystym miejscu; bowiem zostały dane w udziale tobie i twoim synom z ofiar

opłatnych synów Izraela. ¹⁵ Będą przynosić łopatkę podniesienia i mostek przedstawienia wraz z ogniowymi ofiarami łojów, aby stawić przedstawienie przed obliczem WIEKUISTEGO; i niech to będzie udziałem wiecznym dla ciebie oraz z tobą dla twoich synów; **tak**, jak rozkazał WIEKUISTY. ¹⁶ Ale Mojżesz poszukiwał zagrzesznego kozła - a oto został **już** spalony. Więc gniewał się na pozostałych synów Ahrona - Elazara i Ithamara, i powiedział: ¹⁷ Dlaczego nie jedliście zagrzesznej ofiary na miejscu świętym? Przecież to święte świętych; a dano ją wam w celu zniesienia winy zboru, by ich rozgrzeszyć przed WIEKUISTEM. ¹⁸ Oto jej krew nie została wniesiona do świętego miejsca, do wnętrza; nadto mieliście ją jeść w świętym miejscu; **tak**, jak mi rozkazano. ¹⁹ A Ahron powiedział do Mojżesza: Oto dzisiaj przynieśli przed oblicze WIEKUISTEGO swoją ofiarę zagrzeszną oraz swoje całopalenie, zaś mnie spotkało to **doświadczenie**; gdybym dziś jadł ofiarę zagrzeszną, czyżby to się spodobało WIEKUISTEMU? ²⁰ I Mojżesz to usłyszał, i to się spodobało w jego oczach.

***10,1** nie pochodzący z ofiarnicy; **BG** obcy

***10,6** ogolenie głowy i brody było oznaką żałoby.

****10,6** kapłani, zgodnie w wolą Boga, musieli się powstrzymać od wszelkich oznak żałoby. Nie wolno im było oddalić się ze Świątyni, aby pochować swoich zmarłych oraz wchodzić na cmentarz.

***10,9** zakaz powtórzony przez [Ezechiela 44,21](#), lecz nie dotyczący prywatnego życia kapłanów.

***10,13** co oznacza dziedziniec Przybytku.

11. WIEKUISTY oświadczył też Mojżeszowi i Ahronowi, mówiąc im: ² Tak powiedzcie synom Izraela: Oto zwierzęta, które możecie jeść ze wszelkiego bydła znajdującego się na ziemi: ³ Każde bydlę żujące przeżuty pokarm *, **które** ma rozdwojone kopyta i przecięcie rozczepiające kopyta; takie z bydła możecie jadać. ⁴ Jednak z przeżuwających i **tych, które** mają rozdwojone kopyta nie będziecie jeść: Wielbłąda, ponieważ przeżuwa, ale nie ma rozdwojonych kopyt *; **będzie** on dla was nieczystym. ⁵ Góralka * - ponieważ przeżuwa, ale nie ma rozdwojonych kopyt; **jest** on dla was nieczystym. ⁶ Zająca - ponieważ przeżuwa pokarm, ale nie ma rozdwojonych kopyt; **jest** on dla was nieczystym. ⁷ Wieprza - ponieważ ma rozdwojone kopyta i przecięcie rozczepiające kopyta, ale przeżuwać - nie przeżuwa; **będzie** on dla was nieczystym. ⁸ Nie jadajcie ich mięsa i nie dotykajcie się ich padliny; **są** one dla was nieczyste. ⁹ Oto co możecie jadać, ze wszystkiego, co **żyje** w wodzie: Możecie jeść wszystko, co w wodzie - w morzach, bądź w rzekach - ma płetwy i łuski. ¹⁰ Zaś obrzydliwością ze wszystkiego, co się porusza w wodzie - w morzach, bądź w rzekach - jest dla was wszystko, co nie ma płetw i łuski. ¹¹ Niech zostaną dla was obrzydliwością; ich mięsa nie jadajcie i brzydziecie się ich padliną. ¹² Wszystko w wodzie, co nie ma płetw i łuski, jest dla was obrzydliwością. ¹³ Także będziecie się brzydzić tymi z ptactwa - i nie będą jadane, ponieważ są obrzydliwe: * Orzeł, kondor, sęp, ¹⁴ sokół i krogulec - według ich rodzajów, ¹⁵ **będziecie się brzydzić** każdym krukiem - według ich rodzaju, ¹⁶ strusiem, sową *, mewą i jastrzębiem - według ich rodzajów, ¹⁷ puchaczem oraz puszczykiem, ¹⁸ łyską *, pelikanem i ścierwocem **. ¹⁹ Także czaplą oraz bekasem - według ich rodzajów, dudkiem i nietoperzem. ²⁰ Będzie dla was obrzydliwością wszelki rój skrzydlaty, **co** chodzi na czworakach *. ²¹ Jednak ze wszystkich rojów skrzydlatych, chodzących na czworakach, możecie jadać te, **które** powyżej nóg mają stawy, do skakania nimi po ziemi. ²² Te z nich możecie jadać: Szarańczę - według jej rodzaju, * solam - według jego rodzaju, chargoł - według jego rodzaju i chagab - według jego rodzaju. ²³ Ale wszelki rój skrzydlaty, **który jest** czworonożny, będzie dla was obrzydliwością; ²⁴ tymi oto się pokalacie. Także kto by dotknął się ich padliny będzie nieczystym do wieczora. ²⁵ A kto by

podniósł coś z ich padlin - wypierze swoje szaty i będzie nieczystym do wieczora. ²⁶ Każde bydlę, które ma rozdwojone kopyta, ale nie ma rozczepiającego przecięcia oraz nie przeżuwa - będzie dla was nieczyste; kto się dotknie ich padliny - będzie nieczystym do wieczora. ²⁷ A te, które chodzą na łapach, z pomiędzy wszystkich czworonożnych zwierząt, także są dla was nieczyste; kto się dotknie ich padliny będzie nieczystym do wieczora. ²⁸ A kto podniesie ich padlinę - wypierze swoje szaty i będzie nieczystym do wieczora; one są dla was nieczyste. ²⁹ A oto co jest szczególnie dla was nieczyste spośród pełzających, które pełzają po ziemi: Kret *, mysz i jaszczurka - według ich rodzajów; ³⁰ jeź *, krzeczek **, salamandra, ślimak i kameleon. ³¹ Te stworzenia będą dla was nieczyste spośród wszystkich pełzających; kto się ich dotknie, gdy będą martwe - będzie nieczystym do wieczora. ³² Także wszystko, co upadnie na któreś martwe z nich - będzie nieczyste; każde drewniane naczynie, albo szata, albo skóra, albo wór; każde naczynie, którym się spełnia robotę - będzie włożone do wody i zostanie nieczyste do wieczora, a potem będzie czyste. ³³ Zaś w przypadku każdego glinianego naczynia - gdyby któreś z nich w nie wpadło - to, co się w nim znajduje, stanie się nieczyste, a samo naczynie zostanie potłuczone. ³⁴ Każdy pokarm, który się jada, na którym była woda z tego naczynia - będzie nieczysty, oraz wszelki napój, który się pija w każdym takim naczyniu - będzie nieczysty. ³⁵ Nadto wszystko na co upadnie cokolwiek z ich padliny - będzie nieczyste. Piec, czy ognisko zostaną rozbite - są nieczyste i nieczyste dla was zostaną. ³⁶ Jednak źródło, czy studnia - jako zbiór wody - zostaną czyste; ale kto się dotknie ich padliny - będzie nieczystym. ³⁷ A jeśli coś z ich padliny upadnie na jakieś nasienie siewu, który się wysiewa - nasienie zostanie czyste. ³⁸ Gdyby jednak na nasienie została wylana woda, a coś z ich padliny na nie upadło - nasienie będzie dla was nieczyste. ³⁹ A jeśli zdechło bydlę, używane przez was na pokarm i ktoś się dotknie jego padliny - będzie nieczystym do wieczora. ⁴⁰ A ten, kto zjadł coś z jego padliny - wypierze swoje szaty i będzie nieczystym do wieczora. A kto podniósł taką padlinę - wypierze swoje szaty i będzie nieczystym do wieczora. ⁴¹ Każdy płaz, który się czołga po ziemi - jest obrzydliwością; nie będzie jadany. ⁴² To, co się czołga na brzuchu oraz wszystko, co pełza na czworakach, aż do wszystkich wielonożnych ze wszystkich płazów pełzających po ziemi - tych nie będziecie jadać, bowiem są obrzydliwością. ⁴³ Nie splugawiajcie waszych dusz * jakimś płazem, który się czołga, oraz nie zanieczyszczajcie się nimi, abyście przez nie nie byli nieczystymi. ⁴⁴ Albowiem Ja, WIEKUISTY, jestem waszym Bogiem; uświęcajcie się i bądźcie świętymi, bo Ja jestem Święty; zatem nie zanieczyszczajcie waszych dusz żadnym płazem pełzającym po ziemi. ⁴⁵ Ja jestem WIEKUISTY, który wyprowadził was z ziemi Micraim, abym był waszym Bogiem; zatem bądźcie świętymi, bo Ja jestem Święty. ⁴⁶ Oto nauka o bydle, ptactwie oraz wszelkim żyjącym stworzeniu, które się porusza w wodach, i o wszelkim stworzeniu pełzającym po ziemi. ⁴⁷ Aby rozróżnić pomiędzy czystym - a nieczystym, oraz między zwierzęciem, które może być jadane - a zwierzęciem, które nie ma być jadane.

***11,3** od hebrajskiego słowa: wyciągać; czyli te, które wyciągają przeżuty pokarm z żołądka, aby go powtórnie przeżuć.

***11,4** tylne kopyta wielbłąda nie są rozdwojone.

***11,5** hyrax, Syriacus - góralek; a nie królik, który do przeżuwających nie należy

***11,13** ustalenie współczesnych nazw jest trudne; podano je jako bardzo prawdopodobne.

***11,16** inni: jaskółka lub kukułka

***11,18 S** ptak wodny

****11,18** rodzaj sępa żywiącego się padliną

***11,20** owady mające 6 nóg, ale chodzące tylko na czterech

***11,22** dalej inne gatunki szarańczy

*11,29 inni: łasica

*11,30 S suseł

**11,30 rodzaj jaszczurki

*11,43 także: **osób**

12. Nadto WIEKUISTY oświadczył Mojżeszowi, mówiąc: ² Tak powiesz synom Izraela: Niewiasta, która wydała płód i urodziła chłopca - będzie nieczystą przez siedem dni; będzie nieczystą **tak**, jak w dni wydzielenia swojej słabości *. ³ A ósmego dnia będzie obrzezana cielesna natura ^S jego napletka. ⁴ Ale **ona** winna pozostawać **w oddaleniu jeszcze** trzydzieści trzy dni w celu oczyszczenia krwi; nie dotknie się żadnej świętości oraz nie wejdzie do świętego miejsca, dopóki nie wypełnią się dni jej oczyszczenia. ⁵ A jeżeli urodziła dziewczynkę - będzie nieczystą przez dwa tygodnie; **tak**, jak przy swoim wydzieleniu. Ale w celu oczyszczenia krwi, winna pozostawać **jeszcze** sześćdziesiąt sześć dni. ⁶ A kiedy się spełnią dni jej oczyszczenia po synu, albo po córce - przyniesie do wejścia do Przybytku, do kapłana, roczne jagnię na całopalenie oraz gołąbka, albo synogarlicę na **ofiarę** zagrzeszną. ⁷ A on przyniesie to przed oblicze WIEKUISTEGO i ją rozgrzeszy, więc będzie czysta z upływu swojej krwi. Oto przepis o **tej, co** rodzi chłopca, czy dziewczynkę. ⁸ A gdyby nie wystarczało jej na jagnię, niech weźmie parę synogarlic, albo parę gołąbków - jednego na całopalenie, zaś drugiego na **ofiarę** zagrzeszną; a kapłan ją rozgrzeszy i będzie czysta. [Łukasz 2,24](#)

*12,2 chodzi o menstruację

13. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza i do Ahrona, mówiąc: ² Człowiek, któremu wystąpi na skórze jego ciała nabrzmiałość, albo przyrzut *, albo plama i wyda się jak zaraza trądu na skórze jego ciała - będzie przyprowadzony do kapłana Ahrona, albo do któregoś z kapłanów, jego synów. ³ A gdy kapłan zobaczy zakażenie na skórze ciała, że włos zbieleł na zakażeniu i na wygląd zakażenie jest głębsze niż skóra jego ciała - wtedy to **jest** zaraza trądu. Zatem kapłan go obejrzy oraz uzna go za nieczystego. ⁴ A jeśli plama na skórze jego ciała byłaby biała, ale na wygląd nie głębsza niż skóra, oraz nie zbieleł na niej włos - wtedy kapłan zamknie zakażonego na siedem dni. ⁵ Po czym kapłan siódmego dnia go obejrzy - a oto zakażenie pozostało w swoim stanie oraz nie rozszerzyło się po skórze; wtedy kapłan zamknie go na następne siedem dni. ⁶ Po czym siódmego dnia kapłan powtórnie go obejrzy - a oto zakażenie pozostało w swoim stanie oraz nie rozszerzyło się po skórze. Wtedy kapłan uzna go za czystego; to jest przyrzut; niechaj wypierze swoje szaty, a będzie czystym. ⁷ Ale jeśli po jego ukazaniu się przed kapłanem w celu oczyszczenia, przyrzut bardziej się rozszerzył po skórze - wtedy ukaże się po raz drugi przed kapłanem. ⁸ A kapłan go obejrzy - a oto przyrzut rozszerzył się po skórze. Wtedy kapłan uzna go za nieczystego; **to** jest trąd. ⁹ Gdy na człowieku będzie zaraza trądu, zostanie **on** przyprowadzony do kapłana. ¹⁰ A kapłan **to** obejrzy - a oto biała nabrzmiałość na skórze. Nadto zmieniła ona włos na biały, albo **na** wybijanie w nabrzmiałości dzikiego mięsa *. ¹¹ Wtedy na skórze jego ciała znajduje się zastarzały trąd. Więc kapłan uzna go za nieczystego, lecz go nie zamknie, bo jest nieczystym. ¹² A jeśli trąd rozwinął się na skórze i okrył całą skórę zakażonego, od głowy - aż do jego nóg, w całym polu widzenia kapłana; ¹³ i kapłan zobaczy, że oto trąd okrył całe jego ciało - wtedy zakażenie uzna za czyste *; wszystko pobieleło i jest czyste. ¹⁴ Jednak **w** dniu, w którym się ukaże na nim dzikie mięso - będzie nieczystym. ¹⁵ Kiedy kapłan zobaczy dzikie mięso - uzna go za nieczystego; dzikie mięso jest nieczyste, to jest trąd. ¹⁶ Jednak jeśli zniknie dzikie mięso oraz zamieni się na białe, wtedy niech

przyjdzie do kapłana. ¹⁷ A kapłan go obejrzy - a oto zakażenie zamieniło się na białe; więc kapłan uzna zakażenie za czyste; on **jest** czystym.

¹⁸ A gdyby na cielesnej naturze ^S, na jej skórze powstał wrzód i się zagoił, ¹⁹ po czym na miejscu tego wrzodu wystąpiła biała nabrzmiałość, albo biała zaczerwieniona plama - wtedy będzie to pokazane kapłanowi. ²⁰ Zatem kapłan zobaczy - a oto na wygląd jest głębszą niż skóra i zbiegał na niej włos. Wtedy kapłan uzna go za nieczystego; to jest zaraza trądu, która rozwinęła się na wrzodzie. ²¹ A kiedy ją kapłan obejrzał - a oto nie ma na niej białego włosa, nie jest też głębsza niż skóra i nadto ściemniała, wtedy kapłan go zamknie na siedem dni. ²² A jeżeli się szerzy po skórze - kapłan uzna go za nieczystego; to jest zaraza. ²³ Zaś jeśli owa plama pozostaje na swoim miejscu i się nie szerzy - to jest zapalenie wrzodu, więc kapłan uzna go za czystego. ²⁴ Również gdyby na cielesnej naturze ^S, na jej skórze powstała oparzelina od ognia i wybujałość oparzeliny zamieniła się w białą plamę; zaczerwienioną, albo tylko białą; ²⁵ wtedy kapłan ją obejrzy - a oto włos zbiegał na plamie i na wygląd jest głębszą niż skóra - to jest trąd, który rozwinął się na oparzelinie. Zatem kapłan uzna go za nieczystego; to jest zaraza trądu. ²⁶ A jeśli ją kapłan obejrzał - a oto nie ma na plamie białego włosa i nie jest też głębszą niż skóra, a przy tym ściemniała; wtedy kapłan zamknie go na siedem dni. ²⁷ Po czym kapłan obejrzy go siódmego dnia. I jeżeli się szerzy po skórze, wtedy kapłan uzna go za nieczystego; to **jest** zaraza trądu. ²⁸ Zaś jeśli owa plama pozostawała na swoim miejscu; nie szerzyła się po skórze, a przy tym ściemniała - to jest nabrzmiałość z oparzeliny. Więc kapłan go oceni jako czystego, bowiem to jest zapalenie oparzeliny.

²⁹ Jeżeli u mężczyzny, lub u niewiasty ukaże się zakażenie na głowie, albo na brodzie, ³⁰ wtedy kapłan obejrzy zakażenie - a oto na wygląd jest głębsze niż skóra, i **znajduje się** na nim poźółkły *, cienki włos - wtedy kapłan uzna go za nieczystego; to jest strup trądu głowy, albo brody. ³¹ Zaś jeśli kapłan zobaczył zakażenie strupem - a oto na wygląd nie jest głębsze niż skóra i nie ma na nim czarnego włosa - wtedy kapłan zamknie zarażonego strupem na siedem dni. ³² A siódmego dnia kapłan obejrzy zakażenie - a oto strup się nie rozszerzył; nie ma na nim poźółkłego włosa i strup na wygląd nie jest głębszy niż skóra. ³³ Wtedy **ten człowiek** da się ostrzyć, jednak miejsca strupa nie ostrzyże; a kapłan zamknie zarażonego strupem na drugie siedem dni. ³⁴ A siódmego dnia kapłan obejrzy strup - a oto strup się nie rozszerzył po skórze i na wygląd nie jest głębszy niż skóra; więc kapłan uzna go za czystego, zaś on wypierze swoje szaty i będzie czystym. ³⁵ A jeżeli po jego oczyszczeniu strup zaczął się szerzyć po skórze, ³⁶ i kapłan go zobaczy - a oto strup szerzy się po skórze; wtedy niech kapłan nie szuka poźółkłego włosa; **człowiek ten** jest nieczysty. ³⁷ Jeżeli jednak strup pozostał w swoim stanie i wyrósł na nim czarny włos - to **znaczy, że** strup się zagoił, jest czysty, więc kapłan uzna go za czystego. ³⁸ Jeżeli u mężczyzny, lub u niewiasty, na skórze ciała ukażą się plamy - białe plamy, ³⁹ więc obejrzy to kapłan - a oto na skórze ich ciała **znajdują się** blade, białe plamy - to jest to liszaj *, **który** rozkwitł na skórze; jest czystym.

⁴⁰ Także człowiek, któremu wypadają włosy z głowy jest czystym; to łysienie. ⁴¹ A jeśli włosy wypadają po stronie twarzy i **jest** łysy, **to też** jest czysty. ⁴² Ale gdyby na łysiejącym miejscu, albo na łysinie ukazało się białe, zaczerwienione zakażenie - to jest trąd, który wystąpił na jego łysiejącym miejscu, albo na jego łysinie. ⁴³ Więc kapłan go obejrzy - a oto na jego łysiejącym miejscu, albo na jego łysinie **znajduje się** biała, zaczerwieniona, podobna do trądu na skórze ciała nabrzmiałość zakażenia. ⁴⁴ To **jest to** człowiek trędowaty, a na jego głowie **jest** jego zakażenie; jest nieczystym; kapłan uzna go za nieczystego. ⁴⁵ Zaś trędowaty, dotknięty tą zarazą, otuli się po brodę i będzie wołał: Nieczysty, nieczysty; jego szaty będą rozdarte, a jego głowa

będzie odkryta *. ⁴⁶ Przez cały czas, póki jest dotknięty zarazą - będzie uważany za nieczystego. Jest nieczysty, będzie przebywał oddzielony; jego mieszkanie będzie poza obozem. ⁴⁷ A jeśli także na szacie ukaże się zaraza trądu - na szacie wełnianej, albo na szacie lnianej - ⁴⁸ czy to na osnowie, czy na wątku z lnu, albo z wełny; albo na jakimś wyrobie skórzanym; ⁴⁹ a byłaby to zaraza zielonkawa, albo czerwonawa, **która wystąpiła** na szacie, na skórze, na osnowie, albo na wątku *, albo na jakimkolwiek wyrobie skórzanym - to jest zaraza trądu, więc ma być pokazana kapłanowi. ⁵⁰ A kapłan obejrzy zakażenie i zamknie to zakażone na siedem dni. ⁵¹ A gdy zobaczy to zakażone siódmego dnia, że zakażenie szerzy się po szacie - czy to na osnowie, czy na wątku, czy na skórze, czy na czymkolwiek, co zostało sporządzone do użytku ze skóry - to jest to zaraza trądu jadowitego; to jest nieczyste. ⁵² Zatem tą szatę spali - czy to osnowę, czy wątek z wełny, albo lnu, czy jakąkolwiek rzecz skózaną, która była dotknięta zarazą; gdyż to **jest** trąd jadowity; to będzie spalone w ogniu. ⁵³ Zaś gdyby kapłan zobaczył, że zakażenie nie szerzy się na szacie - czy to na osnowie, czy na wątku, czy jakiegokolwiek skórzanej rzeczy - ⁵⁴ wtedy kapłan rozkaże, aby to, **co jest** dotknięte zarazą wyprano i zamknie je na drugie siedem dni. ⁵⁵ A po wypraniu kapłan obejrzy zakażenie - a oto zakażenie nie zmieniło swojej barwy i się nie rozszerzyło - zatem jest ono nieczyste, spalisz je w ogniu; to **jest** głębokie wżarcie na wierzchniej, albo na spodniej jego stronie. ⁵⁶ Jeśli zaś kapłan zobaczył, że po jego wypraniu, oto zakażenie ściemniało - wtedy wydrze je z szaty, albo ze skóry; bądź z osnowy, bądź z wątku. ⁵⁷ Gdyby jednak znowu wystąpiło na szacie - bądź na osnowie, bądź na wątku, albo na jakiegokolwiek skórzanej rzeczy - to **jest** szerzący się trąd; należy spalić w ogniu to, co **jest** dotknięte zakażeniem. ⁵⁸ A szatę - czy to osnowę, czy wątek, czy jakąkolwiek rzecz skózaną, którą wyprałeś, po czym odeszło od niej zakażenie - należy wyprać powtórnie i będzie czystą. ⁵⁹ Oto nauka o zarazie trądu na szacie wełnianej, lnianej, bądź na osnowie, bądź na wątku; albo na jakiegokolwiek skórzanej rzeczy - czy należy je uznać za czyste, czy za nieczyste.

*13,2 BG liszaj

*13,10 czyli: złośliwy rozrost, mięsak

*13,13 bowiem proces choroby się zakończył

*13,30 trąd zamienia włosy na głowie nie na kolor biały, lecz żółty

*13,39 bohak - wysypka skórna bez niebezpiecznych następstw

*13,45 albo: włos dziko rozpuszczony

*13,49 inni: na tkaninach tkanych, lub dzianych

14. Potem WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ² Oto nauka o trędowatym: W dzień jego oczyszczenia będzie przyprawiony do kapłana. [Łukasz 5, 12](#) ³ A kapłan wyjdzie poza obóz i zobaczy, że oto na trędowatym jest uleczona zaraza trądu. ⁴ Wtedy kapłan poleci, aby wzięto dla **tego, który** się oczyszcza, parę żywych, czystych ptaków, cedrowego drzewa, czerwieni * oraz izopu; ⁵ i kapłan poleci zarżnąć jednego ptaka nad glinianym naczyniem, nad żywą wodą *. ⁶ Po czym weźmie żywego ptaka, cedrowe drzewo, czerwien i izop, oraz zamoczy to wraz z żywym ptakiem we krwi zarżniętego ptaka, nad żywą wodą. ⁷ Nadto siedmiokroć pokropi **tego, który** się oczyszcza z trądu oraz ogłosi go czystym; a żywego ptaka wypuści na pole. ⁸ Potem **ten, co** się oczyszcza wypierze swoje szaty, ostrzyże wszystkie swoje włosy oraz się umyje wodą i będzie czystym. Więc wejdzie do obozu, lecz zostanie poza swoim namiotem przez siedem dni. ⁹ A siódmego dnia ogoli wszystkie swoje włosy - swoją głowę, swoją brodę oraz brwi swoich oczu - ogoli wszystkie swoje włosy, wypierze swoje szaty oraz umyje wodą swoje ciało i będzie czystym. ¹⁰ Zaś ósmego dnia weźmie dwa zdrowe jagnięta, jedną zdrową roczną owcę i trzy dziesiąte efy przedniej

mąki zaczynionej oliwą, na ofiarę z pokarmów; oraz jeden log * oliwy. ¹¹ A kapłan, **który** oczyszcza człowieka postawi **tego, co** się oczyszcza wraz z tymi **ofiarami** przed WIEKUISTYM, u wejścia do Przybytku Zboru. ¹² Potem kapłan weźmie jedno jagnię i przyniesie je wraz z logiem oliwy na ofiarę pokutną, i przedstawi je jako przedstawienie przed obliczem WIEKUISTEGO. ¹³ A jagnię zarznie na miejscu, gdzie zarzynają ofiarę zagrzeszną i całopalenie - na miejscu świętym; bo **tak, jak ofiara** zagrzeszna i pokutna, należy do kapłana; ona **jest** świętym świętych. ¹⁴ Kapłan weźmie też nieco krwi z ofiary pokutnej i nałoży na chrząstkę prawego ucha **tego, co** się oczyszcza; nadto na wielki palec jego prawej ręki oraz na wielki palec jego prawej nogi. ¹⁵ Kapłan weźmie też z loga oliwy i naleje na swoją lewą dłoń. ¹⁶ Potem kapłan umoczy swój prawy palec w oliwie, **która** jest na jego lewej dłoni i przed obliczem WIEKUISTEGO siedem razy pokropi oliwą ze swojego palca. ¹⁷ Na miejscu, gdzie znajduje się krew ofiary pokutnej, z resztki oliwy, **która** jest na jego dłoni - kapłan nałoży na chrząstkę prawego ucha **tego, co** się oczyszcza, na wielki palec jego prawej ręki oraz na wielki palec jego prawej nogi. ¹⁸ A pozostałość z oliwy, **która** będzie na ręce kapłana, nałoży na głowę **tego, co** się oczyszcza; zatem kapłan oczyści go * przed WIEKUISTYM. ¹⁹ Kapłan spełni także ofiarę zagrzeszną; zatem rozgrzeszy **tego, co** się oczyszcza z jego nieczystości. Potem zarznie całopalenie. ²⁰ I kapłan złoży całopalenie oraz ofiarę z pokarmów na ofiarnicy. Tak kapłan go rozgrzeszy i będzie czystym. ²¹ Jeśli jednak **ktoś** jest biednym i **tego** nie może zdobyć - to niech weźmie jedno jagnię w celu przedstawienia na ofiarę pokutną, aby siebie rozgrzeszyć, oraz na ofiarę z pokarmów - jedną dziesiątą część efy przedniej mąki, zaczynionej oliwą i log oliwy. ²² Nadto dwie synogarlice, albo dwa gołąbki - stosownie do swojej zamożności. Jedno z nich będzie na ofiarę zagrzeszną, a drugie na całopalenie. ²³ I przyniesie je do kapłana, przed oblicze WIEKUISTEGO, do wejścia **do** Przybytku Zboru, w ósmy dzień swojego oczyszczenia. ²⁴ A kapłan weźmie jagnię ofiary pokutnej oraz log oliwy i przedstawi je jako przedstawienie przed WIEKUISTYM. ²⁵ Potem zarznie jagnię na ofiarę pokutną, weźmie nieco krwi ofiary pokutnej i nałoży na chrząstkę prawego ucha **tego, co** się oczyszcza, na wielki palec jego prawej ręki oraz na wielki palec jego prawej nogi. ²⁶ Kapłan naleje też oliwy na swoją prawą dłoń. ²⁷ I oliwą, **która** będzie na jego dłoni, kapłan siedem razy pokropi swoim prawym palcem przed obliczem WIEKUISTEGO. ²⁸ Nadto na miejscu, gdzie **znajduje się** krew ofiary pokutnej, kapłan nałoży z oliwy, **która** jest na jego dłoni, na chrząstkę prawego ucha **tego, co** się oczyszcza, na wielki palec jego prawej ręki oraz na wielki palec jego prawej nogi. ²⁹ A pozostałość z oliwy, **która** będzie na dłoni kapłana nałoży na głowę **tego, co** się oczyszcza, aby go oczyścić * przed WIEKUISTYM. ³⁰ Spełni też jedną z synogarlic, albo jednym z gołąbków, na cokolwiek mu wystarczyło - ³¹ **jednym z tego, na** co go było stać - ofiarę zagrzeszną, a drugim całopalenie przy ofierze z pokarmów; i tak rozgrzeszy **tego, co** się oczyszcza przed obliczem WIEKUISTEGO. ³² Oto nauka o dotkniętym zarazą trądu, którego nie stać **na wyznaczone ofiary** w czasie swojego oczyszczenia. ³³ Nadto WIEKUISTY tak powiedział do Mojżesza i do Ahrona: ³⁴ Kiedy wejdziecie do ziemi Kanaan, którą wam daję we władanie, a dopuszczę zarazę trądu na któryś dom w ziemi waszego władania, ³⁵ wtedy ten, do którego należy dom, pójdzie i tak powie kapłanowi: W domu ukazała mi się jakby zaraza. ³⁶ Zaś kapłan - zanim sam wejdzie, aby obejrzeć zarazę - rozkaże wysprzątać dom, aby się nie zanieczyściło wszystko, co **jest** w domu; a potem wejdzie, aby obejrzeć dom. ³⁷ Zatem obejrzy zarazę - a oto na ścianach domu **jest** zaraza, **w postaci** zielonkawych, bądź czerwonych wyłobień i na wygląd głębsza niż powierzchnia ściany. ³⁸ Wtedy kapłan wyjdzie z domu przed drzwi domu i zamknie dom na siedem dni. ³⁹ I kapłan wróci siódmego

dnia oraz obejrzy - a oto zaraza rozszerzyła się na ścianach domu. ⁴⁰ Wtedy kapłan rozkaże wyłamać kamienie dotknięte zarazą i wyrzucić je poza miasto, na nieczyste miejsce. ⁴¹ A dom każe wokoło oskrobać od wewnątrz; zaś tynk, który zeszkrobali, wysypią poza miasto, na nieczyste miejsce. ⁴² Potem wezmą inne kamienie i wstawią je na miejsce owych kamieni; nadto wezmą też inny tynk i otynkują dom. ⁴³ Ale gdyby zaraza wystąpiła na nowo, czyli po wyłamaniu kamieni, oskrobaniu domu oraz otynkowaniu – znowu rozszerzyła się w domu; ⁴⁴ kapłan wejdzie i to obejrzy - a oto zaraza rozszerzyła się w domu. Wtedy, w domu **jest** gryzący trąd, **jest** on nieczystym. ⁴⁵ Zatem rozwalą ten dom, jego kamienie, jego drzewo i cały tynk tego domu, oraz wyniosą poza miasto, na nieczyste miejsce. ⁴⁶ A kto wejdzie do tego domu dopóki jest zamknięty - będzie nieczystym do wieczora. ⁴⁷ A kto by spał w tym domu - wypierze swoje szaty; a kto by jadł w tym domu - także wypierze swoje szaty. ⁴⁸ Zaś jeśli kapłan przyszedł i obejrzał - a oto zaraza nie rozszerzyła się w tym domu po jego otynkowaniu - wtedy kapłan uzna dom za czysty, ponieważ zaraza minęła. ⁴⁹ Zatem weźmie do oczyszczenia domu parę ptaków, drzewa cedrowego, czerwieni oraz izopu; ⁵⁰ zarżnie jednego ptaka nad glinianym naczyniem, nad żywą wodą; ⁵¹ weźmie cedrowe drzewo, izop i czerwień wraz z żywym ptakiem oraz zamoczy to we krwi zarżniętego ptaka, w żywej wodzie, i pokropi ten dom siedem razy. ⁵² Tak, krwią owego ptaka i żywą wodą dokona przebłagania za ten dom; mianowicie żywym ptakiem, drzewem cedrowym, izopem i czerwiecią. ⁵³ Potem wypuści żywego ptaka na pole, poza miasto. Tak dokona przebłagania za ten dom, więc będzie czystym. ⁵⁴ Oto przepis o wszelkim trądzie i strupie. ⁵⁵ Także o trądzie na szacie i na domu. ⁵⁶ O nabrzmiałości, o przyrzucie, i o plamie. ⁵⁷ Aby w porę nauczać, kiedy coś **jest** nieczyste oraz w porę, kiedy to czyste. Oto nauka o trądzie.

*14,4 nić albo wstążkę tej barwy w celu przymocowania izopu do cedrowej laski

*14,5 tak, aby krew spłynęła do naczynia napełnionego świeżą, źródlaną wodą.

*14,10 1/12 część hinu; równowartość objętości 6 jaj

*14,18 także: **dokona za niego przebłagania, pokryje krwią, uczyni pojednanie, zadośćuczyni**

*14,29 j.w.

15. Nadto WIEKUISTY oświadczył Mojżeszowi i Ahronowi, mówiąc: ² Powiedzcie synom Izraela i do nich mówcie: Ktokolwiek by miał upławy ze swego ciała - to z powodu swojego upławu będzie nieczystym. ³ Oto jest jego nieczystość podczas jego upławu: Kiedy z jego ciała cieknie jego upław, albo gdy się zatkało jego ciało ze swojego upławu - to jest jego nieczystość. ⁴ Każda pościel na której leżał dotknięty upławami - jest nieczysta; każdy też sprzęt, na którym usiadł - jest nieczysty. ⁵ A kto by dotknął się jego pościeli - wypierze swoje szaty, umyje się wodą i będzie nieczystym do wieczora. ⁶ Także kto by usiadł na sprzęcie, na którym siedział dotknięty upławami - wypierze swoje szaty, umyje się wodą i będzie nieczystym do wieczora. ⁷ I kto się dotknął ciała **tego, co jest** dotknięty upławami - wypierze swoje szaty, umyje się wodą i będzie nieczystym do wieczora. ⁸ A gdyby ten, dotknięty upławami plunął na czystego - to wypierze on swoje szaty, umyje się wodą i będzie nieczystym do wieczora. ⁹ Każde też siodło, na którym jechał **ten, co** ma upławy - jest nieczyste. ¹⁰ A kto się dotknął czegokolwiek, co pod nim było - będzie nieczystym do wieczora; a kto by to nosił - wypierze swoje szaty, wykąpie się w wodzie i będzie nieczystym do wieczora. ¹¹ Każdy też, kogo się dotknął **ten, co** ma upławy - nie umyje swoich rąk wodą, **ale** wypierze swoje szaty, wykąpie się w wodzie i będzie nieczystym do wieczora. ¹² Także gliniane naczynie, którego się dotknie **ten, co** ma upławy - zostanie stłuczone, zaś każde drewniane naczynie zostanie wypłukane **w** wodzie. ¹³ A gdy **ten, co** ma upławy zostanie oczyszczony * ze swych upławów -

wtedy odliczy sobie siedem dni od swojego oczyszczenia, wypierze swoje szaty, umyje swoje ciało żywą wodą i będzie czystym. ¹⁴ A ósmego dnia weźmie sobie parę synogarlic, albo parę gołąbków, przyjdzie przed oblicze WIEKUISTEGO do wejścia do Przybytku Zboru i odda je kapłanowi. ¹⁵ A kapłan spełni jednym ofiarę zagrzeszną, a drugim całopalenie; i tak rozgrzeszy * go kapłan z jego upławów przed obliczem WIEKUISTEGO. ¹⁶ Także człowiek z którego upłynęło nasienie * - umyje wodą całe swoje ciało i będzie nieczystym do wieczora. ¹⁷ Każda szata i każda skóra na którą padło nasienie - będzie wymyta wodą i zostanie nieczystą do wieczora. ¹⁸ A niewiasta z którą obcował mąż - powinna się wykąpać w wodzie i będzie nieczystą do wieczora.

¹⁹ Także niewiasta, która ma upławy * i z ciała jej płynie krew - przez siedem dni zostanie w swoim wydzielaniu; każdy, kto się jej dotknął będzie nieczysty do wieczora. ²⁰ Wszystko na czym leżała w swoim wydzielaniu będzie nieczyste; także wszystko na czym siedziała będzie nieczyste. ²¹ A kto się dotknął jej łoża - wypierze swoje szaty, umyje się wodą i będzie nieczystym do wieczora. ²² A kto się dotknął jakiegokolwiek sprzętu na którym siedziała - wypierze swoje szaty, umyje się wodą i będzie nieczystym do wieczora. ²³ Jeśli cokolwiek było na jej łożu, albo na sprężynie na którym siedziała - i ktoś się tego dotknął, także będzie nieczystym do wieczora. ²⁴ A gdyby mąż z nią obcował * i będzie na nim jej wydzielina - będzie nieczystym przez siedem dni, oraz będzie nieczyste każde łoże na którym leżał. ²⁵ A jeśli niewiasta miała upływ krwi przez wiele dni - nie w czasie swojej słabości, albo gdyby miała upływ po swojej słabości - to przez cały czas upływu jej nieczystości będzie nieczystą; tak, jak za dni swojej słabości. ²⁶ Każda pościel na której leżała przez cały czas swojego upływu - będzie jak pościel podczas jej słabości; każda rzecz na której siedziała - będzie nieczysta jak podczas jej słabości. ²⁷ A kto się tego dotknie - będzie nieczystym; wypierze swoje szaty, wykąpie się w wodzie i będzie nieczystym do wieczora. ²⁸ A kiedy się oczyści od swoich upławów - odliczy sobie siedem dni, a potem będzie czystą. ²⁹ Zaś ósmego dnia weźmie sobie parę synogarlic, albo parę gołąbków i przyniesie je do kapłana, do wejścia do Przybytku Zboru. ³⁰ A kapłan spełni jednym ofiarę zagrzeszną i drugim - całopalenie; tak ją rozgrzeszy z upławów jej nieczystości przed obliczem WIEKUISTEGO. ³¹ Tak będziecie ochraniać synów Izraela od ich nieczystości, aby nie umierali w swojej nieczystości, zanieczyszczając Mój Przybytek, który jest pośród nich. ³² Oto nauka o tym, który ma upławy i z którego wypływa nasienie, przez co się zanieczyszcza. ³³ Także o cierpiącej w swojej słabości oraz o tym, co wylewa swoje upławy - bądź mężczyźnie, bądź niewieście - i o mężu, który obcował z nieczystą.

*^{15,13} w znaczeniu czystości fizycznej, a nie rytualnej

*^{15,15} ponieważ tę chorobę uważano za bezpośredni skutek grzechu

*^{15,16} w sposób naturalny, czy przypadkowy

*^{15,19} mowa tu o regularnej menstruacji

*^{15,24} i dostała menstruacji bez jego wiedzy, bowiem w przeciwnym wypadku grozi mu kara wytracenia; patrz: [III Mojżesza 20,18](#)

16. A po śmierci dwóch synów Ahrona, którzy przystępując przed oblicze WIEKUISTEGO - pomarli, WIEKUISTY przemówił do Mojżesza. ² WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: Powiesz twojemu bratu Ahronowi, by nie wchodził o każdej porze do świętego miejsca, poza zasłonę, przed wieko, które jest na arce; aby nie umarł, gdy w obłoku będą się objawiał nad wiekiem. [Hebrajczyków 9,7](#) ³ Oto z czym będzie wchodził Ahron do świętego miejsca: Z cielcem na ofiarę zagrzeszną oraz z baranem na całopalenie. ⁴ Ubierze się w świętą, spodnią szatę Inianą, na jego ciele

będą też lniane spodnie, opasze się lnianym pasem oraz obwinie się lnianym zawojem; to są święte szaty *. Włoży je, kiedy wykąpie swoje ciało w wodzie. ⁵ Zaś od synów Izraela weźmie dwa kozły na ofiarę zagrzeszną i jednego barana na całopalenie. ⁶ I Ahron przyprowadzi swojego zagrzesznego cielca oraz rozgrzeszy siebie, i swój dom. ⁷ Potem weźmie owe dwa kozły i postawi je przed obliczem WIEKUISTEGO, u wejścia do Przybytku Zboru. ⁸ I Ahron położy losy na oba kozły *; jeden los dla WIEKUISTEGO, a drugi dla Azazela **. ⁹ I Ahron przyprowadzi kozła, na którego padł los dla WIEKUISTEGO oraz spełni nim zagrzeszną ofiarę. ¹⁰ Zaś kozła, na którego padł los dla Azazela, postawi żywego przed WIEKUISTYM, aby nad nim * uzyskać przebłaganie, i puści go do Azazela, na pustynię. ¹¹ Ahron przyprowadzi także swojego zagrzesznego cielca oraz rozgrzeszy siebie i swój dom, zarzynając zagrzesznego cielca. ¹² Nadto weźmie z ołtarza, który jest przed obliczem WIEKUISTEGO, pełną kadzielnicę rozpalonego węgla oraz pełne swoje garście wonnego kadzidła i wniesie poza zasłonę. ¹³ Potem włoży kadzidło na ogień przed WIEKUISTYM, aby wieko na Arce Świadcstwa okrył obłok kadzidła i by nie umarł. ¹⁴ Weźmie też nieco krwi cielca i pokropi swym palcem ku wschodowi, w stronę wieka, oraz z tej samej krwi pokropi swoim palcem siedem razy przed wiekiem. ¹⁵ Nadto zaraznie zagrzesznego kozła ludu, wniesie jego krew za zasłonę oraz uczyni z jego krwią tak, jak uczynił z krwią cielca - pokropi nią ku wieku i przed wiekiem. ¹⁶ I oczyści święte miejsce z nieczystości synów Izraela oraz z ich wykroczeń we wszystkich ich grzechach. Tak też uczyni z Przybytkiem Zboru, który znajduje się razem z nimi, pośród ich nieczystości. ¹⁷ Ale w Przybytku Zboru niech nie znajduje się żaden człowiek, kiedy arcykapłan będzie wchodził w celu oczyszczenia tego, co święte - dopóki nie wyjdzie; tak rozgrzeszy on siebie, swój dom oraz całe zgromadzenie Izraela. [Łukasz 1,10](#) ¹⁸ Potem wyjdzie do ołtarza, który jest przed obliczem WIEKUISTEGO i go oczyści; weźmie nieco krwi cielca oraz nieco krwi kozła i nałoży wokoło na narożniki ołtarza. ¹⁹ Nadto swym palcem pokropi go tą krwią siedem razy; więc go oczyści i go uświęci od nieczystości synów Izraela. ²⁰ A gdy spełni uświęcenie tego, co święte, Przybytku Zboru i ołtarza - przyprowadzi żywego kozła. ²¹ Potem Ahron położy obie swoje ręce na głowie żywego kozła i będzie nad nim wyznawał wszystkie winy synów Izraela oraz wszystkie ich wykroczenia we wszelkich ich grzechach, i złoży je na głowie kozła, po czym odeśle go przez umyślnego człowieka na pustynię. ²² Tak ten kozioł poniesie na sobie wszystkie ich winy na pustą * ziemię; zatem puści on kozła na pustyni. ²³ A Ahron wejdzie do Przybytku Zboru, złoży lniane szaty, w które się ubrał wchodząc do świętego miejsca, oraz tam je zostawi. ²⁴ Nadto, na miejscu Świętym, obmyje wodą swoje ciało, włoży swe szaty *, wyjdzie i spełni swoje całopalenie oraz całopalenie ludu, rozgrzeszając siebie i lud. ²⁵ Puści z dymem na ofiarnicy łój zagrzesznej ofiary. ²⁶ Zaś ten, który zaprowadził kozła do Azazela, wypierze swoje szaty, wykąpie swoje ciało w wodzie, po czym może wejść do obozu. ²⁷ A zagrzesznego cielca i zagrzesznego kozła, których krew była wniesiona w celu oczyszczenia świętego miejsca - wyniosą poza obóz, po czym spalą w ogniu ich skóry, ich mięso oraz ich nieczystość. ²⁸ A ten, kto je będzie palił - wypierze swoje szaty, wykąpie w wodzie swoje ciało, po czym może wejść do obozu. ²⁹ Niech to będzie dla was ustawą wieczną: Siódmego miesiąca, dziesiątego dnia tego miesiąca będziecie dręczyć * wasze dusze i nie będziecie wykonywali żadnej pracy; tak krajowiec, jak i cudzoziemiec, który pośród was osiadł. ³⁰ Bowiem w ten dzień was rozgrzeszy, by was uczynić czystymi; macie być czystymi przed obliczem WIEKUISTEGO od wszystkich waszych grzechów *. ³¹ To jest dla was szabatu szabatu *, więc będziecie dręczyć wasze dusze; to jest ustawa wieczna. ³² Zaś kapłan, który zostanie namaszczone i którego ręce zostaną upełnomocnione,

aby pełnił kapłaństwo zamiast swojego ojca - **ten** będzie rozgrzeszał. Zatem włoży on Iniane szaty, szaty święte, ³³ i oczyści Miejsce Przenajświętsze oraz Przybytek Zboru; oczyści ofiarnicę, kapłanów i rozgrzeszy cały lud zgromadzenia. ³⁴ I niech to będzie dla was ustawa wieczna - raz do roku rozgrzeszenie synów Izraela ze wszystkich ich grzechów. Więc uczynił on tak, jak WIEKUISTY rozkazał Mojżeszowi.

***16,4** według Talmudu (Joma 30), te szaty pokory i skruchy przechowywano w miejscu Najświętszym. W tym dniu arcykapłan kąpał się i ubierał pięciokrotnie.

***16,8** według Talmudu (Miszna Joma 3,9; 4,1), arcykapłan stawiał jednego kozła po prawej stronie, a drugiego po lewej i wyjmował z urny dwa losy z odpowiednimi napisami. Losy były wykonane z bukszpanu, a w późniejszych czasach ze złota

****16,8** według Talmudu (Joma 67), wyraz **ten** oznacza dziką, stromą skałę niedaleko Synaju, z której kozła strącano. Według **S** i innych: Jest to abstrakcyjne imię określające samego kozła - Kozioł Wysłaniec. Z powodu przeciwstawienia Bogu, oznacza jednak jakąś indywidualność i dlatego niektórzy uważają go za demona straszącego na pustyni. Możliwa etymologia z arabskiego słowa - *azala*; co znaczy: Odprowadzać; zły duch, który sprowadza z drogi.

***16,10** aby nad nim spełnić obrządki przytoczone w wierszu 21

***16,22** także: **odcięta, z której żadne drogi nie prowadzą do miejsc zamieszkałych**

***16,24** chodzi o szaty strojne i kosztowne

***16,29 Dzień Pojednania / Odkupienia;** hebr. *Jom Kippur*, jest jedynym, w którym Pięcioksiąg nakazuje post (ale też rozpamiętywanie ze skruchą i pokorą swojego postępowania).

***16,30** według Talmudu (Joma 85), kapłan rozgrzesza wszystkie wykroczenia wobec Boga; nie wobec bliźniego, póki ten nie wybaczy wyrządzonej sobie krzywdy

***16,31** co znaczy: Odpoczynek odpoczynku.

17. Nadto WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ² Oświadczył Ahronowi, jego synom oraz wszystkim synom Izraela i im powiedział: Oto co rozkazał WIEKUISTY, mówiąc: ³ Jeśli ktokolwiek z domu Izraela zarznął byka, albo owcę, albo kozę - czy to zarznął w obozie, czy poza obozem * - ⁴ a nie przyprowadził tego do wejścia **do** Przybytku Zboru, aby złożyć ofiarę WIEKUISTEMU przed Przybytkiem WIEKUISTEGO - owemu człowiekowi będzie to poczytane za krew, przelew krwi; człowiek ten będzie wytracony z pośród swojego ludu. ⁵ Aby synowie Izraela sprowadzali swoje rzeźne bydło, które chcą zarznać na **otwartym** polu; aby je przyprowadzali przed WIEKUISTEGO do wejścia do Przybytku Zboru, do kapłana, oraz zarzynali je jako ofiary opłatne **dla** WIEKUISTEGO. ⁶ A kapłan pokropi krwią ofiarnicę WIEKUISTEGO u wejścia do Przybytku Zboru i puści z dymem tłuszcz na przyjemny zapach **dla** WIEKUISTEGO. ⁷ Aby już nie ofiarowali swojego rzeźnego bydła kosmaczom *, za którymi się uganiają. To będzie dla nich długotrwałą ustawą w ich pokoleniach. ⁸ Powiesz im także: Jeśli ktoś z domu Izraela, albo z przychodniów, którzy pośród nich mieszkają, przyniósł * całopalenie, albo **inną** ofiarę - ⁹ a nie przyprowadził jej do wejścia **do** Przybytku Zboru, aby ją spełnić WIEKUISTEMU - ten człowiek wytracony będzie spośród swojego ludu. ¹⁰ I jeśli ktoś z domu Izraela, albo z przychodniów, którzy goszczą pośród nich, spożywał jakąkolwiek krew - wtedy zwrócę Moje oblicze na osobę, **która** spożywa krew i wytracę ją spośród jej ludu. ¹¹ **S** Gdyż duszą * wszelkiej cielesnej natury jest ** jej krew; a Ja przeznaczyłem ją wam na ofiarnicę, ku rozgrzeszaniu waszych dusz; bowiem to jest **ta** krew, która rozgrzesza duszę. ¹² Dlatego powiedziałem synom Izraela: Żadna osoba spośród was nie będzie spożywała krwi; ani przychodzień, który mieszka wśród was - nie będzie spożywał krwi. ¹³ Jeśli ktoś z synów Izraela, albo z przychodniów, którzy mieszkają pośród nich, złowił zwierzynę, albo ptaka, którego można jeść - wtedy wytoczy jego krew i pokryje ją ziemią. ¹⁴ **S** Gdyż duszą każdej cielesnej natury jest jej krew; dlatego powiedziałem synom Izraela: Nie **wolno** wam spożywać krwi żadnej cielesnej natury ^S, ^S bo duszą każdej cielesnej natury jest jej krew; ktokolwiek by ją spożywał - będzie wytracony. ¹⁵ Ktokolwiek by także jadł

padlinę, albo ścierwo *, tak krajowiec, jak i przychodzień - wtedy wypierze swoje szaty, wykąpie się w wodzie i będzie nieczystym do wieczora, a potem będzie czysty.
16 A jeśli nie wyprał oraz nie umył swojego ciała - poniesie swoją winę.

***17,2** przepis na czas marszu, zmodyfikowany w ziemi Kanaan z uwagi na oddalenie Świątyni od miejsc zamieszkania; patrz: **V Mojżesza 12,20 - 21**

***17,7** włośchatym kozłom; inni: demonicznym istotom, satyrom, faunom

***17,8** do Israelitów - nie do kapłanów

***17,11 S** także: **siłą ożywiającą, życiem**

****17,11 S** to słowo jest w czasie teraźniejszym, niedokonanym

***17,15** rozszarpane żywcem

18. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: **2** Oświadczysz synom Izraela, mówiąc im: Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. **3** Nie czyńcie według uczynków ziemi Micraim, w której mieszkaliście, ani nie czyńcie według uczynków ziemi Kanaan, do której was prowadzę, oraz nie postępujcie według ich ustaw. **4** Wypełniajcie Moje sądy oraz przestrzegajcie Moich ustaw, i według nich postępujcie; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. **5** Zatem przestrzegajcie Moich ustaw i Moich sądów *, które gdy człowiek spełnia - w **S**** nich żyje. Ja **jestem** WIEKUISTY. **6** Nikt nie podejdzie do którejkolwiek swojej pokrewnej, aby odkryć jej nagość. Ja **jestem** WIEKUISTY. **7** Nie odkrywaj nagości twojego ojca, albo nagości twojej matki; to twoja matka - nie odkrywaj jej nagości. **8** Nie odkrywaj nagości żony twojego ojca; to **jest** nagością twojego ojca. **9** Także nagości twojej siostry - córki twojego ojca, albo córki twojej matki; urodzonej w domu, albo poza nim - nie odkrywaj ich nagości. **10** Nagości córki twojego syna, albo córki twojej córki - nie odkrywaj ich nagości, bowiem to twoja nagość. **11** Nagości córki żony twojego ojca, urodzonej z twojego ojca - nie odkrywaj jej nagości, bowiem to twoja siostra. **12** Nie odkrywaj nagości siostry twojego ojca; bo to pokrewna twego ojca. **13** Nie odkrywaj nagości siostry twojej matki; bo to pokrewna twojej matki. **14** Nie odkrywaj nagości brata twojego ojca oraz do jego żony się nie zbliżaj; to twoja stryjenka. **15** Nie odkrywaj nagości twojej synowej; to żona twojego syna, nagości jej nie odkrywaj. **16** Nie odkrywaj nagości żony twojego brata; to nagość twojego brata. **17** Nie odkrywaj nagości kobiety i jej córki; ani córki jej syna; nie pojdziesz także córki jej córki, byś odkrył ich nagość; to jej pokrewne, **zatem** to jest sprośnością. **18** Kobiety wraz z jej siostrą nie pojdziesz w celu **ich** współzawodnictwa, abyś za jej życia odkrył przy niej jej nagość. **19** Nie podchodź do kobiety, aby odkryć jej nagość, podczas wydzielania się jej nieczystości. **20** Nie obcuć z żoną twojego przyjaciela, aby ją zapłodnić i by się nią skalać. **21** Nie oddawaj z twojego potomstwa na ofiarę Molochowi *, byś nie zbecześcił Imienia twojego Boga; Ja **jestem** WIEKUISTY.

22 Nie obcuć z mężczyzną jak z niewiastą; to jest ohydą *. **23** Nie obcuć z żadnym zwierzęciem, aby się nim splugawić; także kobieta niechaj nie stanie przed bydlęciem w celu obcowania; to ohydne. **24** Nie kalajcie się niczym takim, bo tym wszystkim skalały się ludy *, które wyrzucam przed waszym obliczem. **25** Skalała się ziemia, więc poszukuję na niej jej winy, a ziemia wyrzuca swych mieszkańców. **26** Zatem wy przestrzegajcie Moich ustaw i Moich sądów, i nie czyńcie żadnych tych ohyd - ani krajowiec, ani przychodzień, który pośród was mieszka. **27** Gdyż wszystkie te ohydy czynili ludzie tej ziemi, którzy byli przed wami, a ziemia była skalana. **28** By ziemia nie wyrzuciła i was, gdybyście ją skalali, jak wyrzuciła lud, który **jest** przed wami. **29** Bo ktokolwiek popełni jakąś z tych wszystkich ohyd - te dusze, **które** to popełniają, będą wytracone spośród swojego ludu. **30** Strzeżcie zatem Mojej przestrogi, aby nie

postępować według ohydnych ustaw, w myśl których postępowano przed wami; nie kalajcie się nimi. Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg.

***18,5** także: **zarządzeń, rozstrzygnięć, wyroków**

****18,5 S** także: wśród nich, za ich pomocą, w ich czasie.

***18,21** od hebrajskiego słowa - król; odmiana semickiego i ammonickiego bożka słońca - Baala, któremu składano ofiary z dzieci (zarzynano je, po czy palono; patrz: [Jeremiasz 7,3](#); [19,5 - 6](#); [32,35](#); [Ezechiel 16,20](#)). Ten straszny kult, często naśladowany przez Israelitów, zniósł ostatecznie Jozjasz, burząc kaplice w dolinie Hinnom (stąd: Gehenna); patrz: [2 Królewska 23,10](#).

***18,22** od hebrajskiego słowa: zmieszanie, wywrócenie porządku natury

***18,24** także: **poganie**

19. Potem WIEKUISTY powiedział do Mojżesza, mówiąc: ² Oświadcz całemu zborowi synów Izraela i im powiedz: Bądźcie świętymi *, bo Ja, WIEKUISTY, wasz Bóg, jestem święty. ¹ [Piotra 1,16](#) ³ Niech każdy boi się swojej matki oraz swojego ojca, oraz przestrzegajcie Moich szabatów; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ⁴ Nie zwracajcie się ku bałwanom * oraz nie czyńcie sobie litych bogów; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ⁵ A gdy zarzniecie ofiarę opłatną **dla** WIEKUISTEMEGO - zarzynajcie ją w celu uzyskania sobie łaski. ⁶ Niech będzie spożyta w dzień waszego ofiarowania i nazajutrz, a co pozostanie do trzeciego dnia – niech będzie spalone w ogniu. ⁷ Zaś gdyby ją spożyto trzeciego dnia - będzie to obrzydliwością; nie będzie upodobaną. ⁸ Kto by ją jadł - poniesie swoją winę, bowiem znieważył świętość WIEKUISTEMEGO; ta dusza będzie wytracona spośród swojego narodu. ⁹ A gdy będziecie zżynać zbiory waszej ziemi - nie wyżynaj do skraju twojego pola i nie zabieraj pokłosa * twojego żniwa. ¹⁰ Także nie obieraj do szczętu twojej winnicy i nie zabieraj **tego**, co opadło z twojego sadu; zostaw to ubogiemu oraz cudzoziemcowi; Ja jestem WIEKUISTY, wasz Bóg. ¹¹ Nie kradnijcie, nie zapierajcie się i nie oszukujcie jeden drugiego. ¹² Także nie przysięgajcie dla fałszu na Moje Imię, by zelżyć Imię twojego Boga; Ja **jestem** WIEKUISTY. ¹³ Nie uciskaj twojego bliźniego i nie obdzieraj; nie przetrzymuj przez noc - do rana, płacy swojego najemnika. ¹⁴ Nie złorzecz głuchemu i nie kładź przeszkody przed ślepym, lecz obawiaj się twego Boga; Ja **jestem** WIEKUISTY. ¹⁵ Nie czyńcie krzywdy w sądzie; nie uwzględniaj * osoby biednego, ani nie uszanuj osoby zamożnego; sądz twojego bliźniego sprawiedliwie. [Jakóba 2,1 - 4](#).

¹⁶ Nie krąż jako oszczerca pośród **S** twoich pokoleń; nie powstań przeciw krwi twojego bliźniego *; Ja **jestem** WIEKUISTY. ¹⁷ Nie miej w nienawiści twojego brata w twoim sercu; lecz napominać - napominaj twego bliźniego, abyś nie ponosił za niego grzechu. ¹ [Jana 2,11](#) ¹⁸ Nie bierz pomsty oraz nie chowaj gniewu za synów twojego narodu; miłuj swojego bliźniego jak siebie samego; Ja **jestem** WIEKUISTY. [Mateusz 5,44](#); [Łukasz 6,27](#); [Rzymian 12,10](#); [1 Tesaloniczan 5,15](#) ¹⁹ Strzeżcie Moich ustaw. Twojego bydła nie spuszczaaj * w różnych rodzajach; twojego pola nie obsiewaj mieszanym gatunkiem i nie ubieraj się w mieszaną szatę - z różnorodnej przędzy **. ²⁰ A gdyby pan spał z kobietą i z nią obcował, a ona **by była** niewolnicą oddaną * **innemu** mężowi, lecz jeszcze nie wykupioną, czy jeszcze nie obdarowaną wolnością - niech będzie śledztwo; ale nie będą zabici, bowiem nie była uwolnioną. ²¹ Niech więc przyniesie WIEKUISTEMU swoją pokutę do wejścia **do** Przybytku Zboru - barana na ofiarę pokutną. ²² A kapłan go rozgrzeszy przed obliczem WIEKUISTEMEGO od jego grzechu, którego się dopuścił - pokutnym baranem; więc grzech, którego się dopuścił, będzie mu odpuszczony.

²³ Gdy wejdziecie do ziemi **Kanaan** i zasadzicie jakiegokolwiek drzewo **służące do** spożywania - przez trzy lata nie obrzynajcie * jego pędów wraz z jego owocami; pozostaną u was nieobrzęte, nie będą jadane. ²⁴ Nadto czwartego roku, cały jego

owoc będzie poświęcony na uroczystości dziękczynne WIEKUITEMU *. ²⁵ Zaś piątego roku możecie jadać jego owoce, by rozmnożył wam swój urodzaj; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ²⁶ Nie jadajcie w obliczu krwi; nie zajmujcie się wróżbiarstwem i czarami. ²⁷ Nie podstrzygajcie koliście boków waszej głowy i nie psuj końców twojej brody. ²⁸ Nie czyńcie na waszym ciele nacięć dla osób zmarłych * oraz nie nadawajcie sobie nakłuwanych napisów; Ja **jestem** WIEKUISTY. ²⁹ Nie kalaj swojej córki poddając ją uprawianiu prostytucji ^S, by ziemia nie stała się sprośną oraz nie napełniała się nierządem. ³⁰ Przestrzegajcie Moich szabatów i czcicie Moje święte miejsce; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³¹ Nie zwracajcie się do czarowników * i wiedzących **, nie chciejcie się przez nich kalać; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ³² Powstań przed sędziwym, uszanuj osobę starca i obawiaj się twego Boga; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³³ A kiedy w waszym kraju zamieszka u ciebie cudzoziemiec - nie uciskajcie go. ³⁴ Cudzoziemiec, **który** zamieszka przy was, będzie u was jak każdy z krajowców między wami; będziesz go miłował jak siebie samego, ponieważ byliście cudzoziemcami w ziemi Micraim; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ³⁵ Nie czyńcie krzywdy w sądzie; ani w miarze, ani na wadze, ani na objętości. ³⁶ Będziecie mieć rzetelne wagi, rzetelną efę oraz rzetelny hin; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg, który was wyprowadził z ziemi Micraim. ³⁷ Strzeżcie wszystkich Moich ustaw oraz wszystkich Moich sądów, i je spełniajcie; Ja **jestem** WIEKUISTY.

***19,2** co znaczy: **czystymi, oddzielonymi**

***19,4 S** także: **obrazom, figurom, wizerunkom**

***19,9** kłosów spadających przy zżynaniu oraz wiązaniu snopów

***19,15** także: **bądź przychylnie usposobionym, nie zaszczycaj**

***19,16** inni: nie stój obojętnie wobec krwi twojego bliźniego, gdy widzisz grożące mu niebezpieczeństwo.

***19,19** nie dopuść do pomieszania się różnych rodzajów.

****19,19** na przykład: z wełny i lnu

***19,20** dokładnie: **uszczkniętą, użytą, zhańbioną** - czyli nałożnicą innego. (Według Talmudu - Kerit 2,4, w takim przypadku stosowano karę chłosty)

***19,23** dokładnie: **nie obrzezujcie**

***19,24** te owoce mogły być spożywane tylko podczas dziękczynnych uroczystości w Jerozolimie; patrz: [V Mojżesza 14,23](#)

***19,28** nie wolno się kaleczyć w żałobie po zmarłym

***19,31** także: wywołujących duchy

****19,31** czyli do osób obdarzonych demonicznym duchem wieszczym, lub pytających duchów

20. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ² Powiesz synom Izraela: Każdy z synów Izraela, albo z cudzoziemców, **co** zamieszkali w Izraelu, kto odda ze swojego potomstwa Molochowi - będzie wydany na śmierć; niech go ukamieniuje okoliczny lud. ³ I Ja zwrócę Moje gniewne oblicze na tego człowieka oraz wytracę go spośród jego ludu; dlatego, że ze swojego potomstwa dał Molochowi, aby skalać Me święte miejsce oraz znieważać Me święte Imię. ⁴ A jeśli okoliczny lud odwróci swoje oczy * od człowieka, który odda ze swego potomstwa Molochowi oraz go nie zabije - ⁵ wtedy Sam zwrócę Moje gniewne oblicze na tego człowieka oraz na jego ród, i go wytracę, oraz wszystkich spośród ich ludu, którzy się za nim sprzeniewierzają *, uganając się za Molochem. ⁶ Także **na** osobę, która zwróciła się do czarownika i wiedzącego, aby się za nimi uganiać - Ja zwrócę Moje gniewne oblicze na tę osobę i wytracę ją spośród jej ludu. ⁷ Tak więc, uświęcajcie się i bądźcie świętymi, bo Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ¹ [Piotra 1,16](#) ⁸ Strzeżcie Moich ustaw oraz je spełniajcie; Ja **jestem** WIEKUISTY, który was uświęca. ⁹ Ktokolwiek by złorzeczył swojemu ojcu, czy swojej matce - wydany będzie na śmierć; złorzeczył swojemu ojcu i swojej matce, **zatem** jego krew na nim *. [Mateusz 15,4](#) ¹⁰ A kto zhańbi * zamężną

kobietę, kto zhańbi żonę swojego bliźniego – **obydwoje** będą wydani na śmierć; **ten, który** zhańbił i **ta** zhańbiona. ¹¹ Kto będzie obcował z żoną swojego ojca - odkrył nagość swojego ojca; obydwaj będą wydani na śmierć, ich krew **jest** na nich. ¹² Kto będzie obcował ze swą synową - obydwaj będą wydani na śmierć; spełnili kazirodztwo, ich krew **jest** na nich. ¹³ Kto będzie obcował z mężczyzną jak z kobietą - obydwaj spełnili ohydę; będą wydani na śmierć, ich krew **jest** na nich. ¹⁴ Kto pojmie kobietę i jej matkę - to **jest** sprośność; niech spalą ogniem jego i je *, aby pośród was nie było sprośności. ¹⁵ Kto złączy się z bydlęciem - będzie wydany na śmierć; bydlę także zabijcie. ¹⁶ Również kobietę, która się zbliży do jakiegokolwiek bydlęcia, aby z nim obcować - zabijcie kobietę i bydlę; będą wydani na śmierć, ich krew **jest** na nich. ¹⁷ Kto pojmie swoją siostrę, córkę swojego ojca, albo córkę swojej matki i ujrzy jej nagość, a ona ujrzy jego nagość - to **jest** skażenie; niech będą odcięci w oczach synów swojego ludu; **kto** odkrył nagość swojej siostry, niechaj poniesie swoją winę. ¹⁸ Kto będzie obcował z żoną podczas **jej** słabości i odkryje jej nagość - to obnażył miejsce jej upływu oraz ona odkryła miejsce upływu swojej krwi - obydwaj będą odcięci od swojego ludu. ¹⁹ Nie odkrywaj też nagości siostry twojej matki, czy siostry twojego ojca; jeśli obnaża swoją krewną, niech poniosą swą winę. ²⁰ Kto będzie obcował ze swą stryjenką - odkrył nagość swojego stryja; poniosą swój grzech, umrą bezdzietni. ²¹ Kto pojmie żonę swojego brata - to jest zakałą; odkrył nagość swojego brata, zostaną bezdzietni. **Marek 6,18** ²² Tak więc strzeżcie wszystkich Moich ustaw i wszystkich Moich sądów oraz je spełniajcie, aby nie wyrzuciła was ziemia, do której was prowadzę, abyście w niej mieszkali. ²³ Nie postępujcie też według ustaw narodu, który wypędzam przed waszym obliczem; bo to wszystko czynili, więc obrzydziłem ich sobie. ²⁴ I powiedziałem wam: Wy odziedziczycie ich ziemię; wam ją oddam, abyście ją odziedziczyli; ziemię opływającą mlekiem i miodem; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg, który was wyróżnił spośród ludów. ²⁵ Zatem rozróżniajcie pomiędzy bydłem czystym - a nieczystym, i między ptactwem nieczystym - a czystym, oraz nie splugawiajcie waszych dusz bydłem, ptactwem i czymkolwiek, co się porusza na ziemi, a które wyróżniłem, by je dla was uznać za nieczyste. ²⁶ Będziecie Mi świętymi, bo Ja, WIEKUISTY, **jestem** święty; i wyróżniłem was spośród ludów, abyście byli Moimi. ²⁷ Mąż, czy niewiasta, jeśli będzie u nich wieszczbiarstwo, albo pytanie duchów - będą wydani na śmierć; ukamienują ich kamieniami, ich krew **jest** na nich.

***20,4** także: **będzie patrzył pobłaźliwie, przez szpary.**

***20,5 BG** cudzołożą

***20,9** w zrozumieniu: Sam jest przyczyną swojej śmierci

***20,10 BG** dopuści się cudzołóstwa

***20,14** po uprzednim ukamienowaniu; patrz: **Jezusa syna Nuna 7,25**

21. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: Oświadczył kapłanom, synom Ahrona, mówiąc: Niech się nikt z was nie zanieczyści przy osobie zmarłej, wśród swoich współplemieńców *. ² Tylko przy najbliższym swoim krewnym - przy matce, ojcu, przy synu, córce i swoim bracie. ³ Także przy swojej siostrze, najbliższej sobie dziewicy, która nie była zamężną - przy niej może się zanieczyścić. ⁴ Jako przełożony - **nikt** się nie zanieczyści wśród swoich współplemieńców, aby siebie znieważać *. ⁵ Nie będą wystrzygali łysiny * na swojej głowie, nie będą golić boków swojej brody oraz nie uczynią nacięć na swoim ciele. ⁶ Będą świętymi **dla** swojego Boga i nie znieważą Imienia swojego Boga; bowiem oni przynoszą ogniowe ofiary **dla** WIEKUISTEGO, chleb swojego Boga; dlatego powinni być świętymi. ⁷ Niech nie poślubią kobiety rozpustnej, czy zniesławionej; także nie **wolno** im pojąć kobiety

porzuconej przez męża, gdyż każdy z nich **jest** świętym dla swego Boga. ⁸ Tak też zachowuj go w świętości, gdyż on przynosi chleb twojego Boga; będzie u ciebie świętym, bo Ja, WIEKUISTY, Ten, który was uświęca, **jestem** święty. ⁹ A gdyby córka kapłana zhańbiła się prostytutką * - zhańbiła swojego ojca; będzie spalona ogniem. ¹⁰ Także kapłan, najwyższy ze swoich braci, na którego głowę wylany **jest** olej namaszczenia i któremu uppełnomocniono dłoń, by wkładał szaty - nie obnaży swojej głowy oraz nie rozedrze swych szat. ¹¹ I do żadnych zmarłych osób nie podejdzie; nie zanieczyści się przy swoim ojcu ani przy swojej matce. ¹² Nadto nie wyjdzie ze świętego miejsca, nie znieważy sanktuarium swojego Boga; gdyż na nim jest uświęcenie olejem namaszczenia jego Boga; Ja **jestem** WIEKUISTY. ¹³ Niech pojmie kobietę w jej dziewiczości. ¹⁴ Wdowy, rozwódki, albo zniesławionej, albo prostytutki - żadnej z tych **kobiet** nie pojmie; tylko pojmie sobie za żonę dziewicę ze swoich współplemieńców, ¹⁵ aby nie sponiewierał swojego nasienia pośród swych współplemieńców; bowiem Ja **jestem** WIEKUISTY, który go uświęcam. ¹⁶ Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ¹⁷ Oświadczyć Ahronowi, mówiąc: Nikt z twojego potomstwa, który byłby ułomnym w ich pokoleniach, niech nie podchodzi, by przynosić chleb swego Boga. ¹⁸ Gdyż żaden mąż, który byłby ułomnym - nie powinien podchodzić; ani ślepy, ani chromy, ani płaskonosy, ani potworny. ¹⁹ Ani taki, który by miał złamaną nogę, albo złamaną rękę. ²⁰ Ani garbaty, ani suchotnik *, ani z bielmem na oku, ani krostowaty, ani strupowaty, ani z uszkodzonym jądrem. ²¹ Żaden z potomstwa kapłana Ahrona, który byłby ułomnym - niechaj nie podchodzi, by przynosić ogniowe ofiary WIEKUISTEMU; **jest on** ułomnym, nie podejdzie, by przynosić chleb swojego Boga. ²² Jednak może jadać chleb swojego Boga, zarówno z rzeczy najświętszych *, jak i świętych **. ²³ Niemniej nie wejdzie za zasłonę oraz nie podejdzie do ofiarnicy, bo na nim **spoczywa** wada; niech nie znieważy Moich świętości, bo Ja, WIEKUISTY, je uświęcam. ²⁴ Więc Mojżesz powiedział to Ahronowi, jego synom oraz wszystkim synom Izraela.

***21,1** według Talmudu wyjątek stanowi sytuacja, w której nie ma innych osób, by się zajęli pogrzebem. O zanieczyszczającej właściwości zwłok - patrz: [IV Mojżesza 19](#)

***21,4** inni: Nie zanieczyści się nawet przy zwłokach arcykapłana; nie zanieczyści się jako małżonek

***21,5** najczęściej jako oznakę żałoby

***21,9** także: **nierządem**

***21,20** także: **chudy, zabiedzony, wycieńczony**

***21,22** chleb wystawny, ofiary zagrzezalne i pokutne

****21,22** ofiary opłatne, dziesięciny, pierwociny

22. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ² Powiedz Ahronowi i jego synom, aby się powstrzymywali od świętych **darów** synów Izraela oraz nie znieważali Mojego świętego Imienia w tym, co oni Mi poświęcają; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³ Powiedz im: Ktokolwiek z całego waszego potomstwa, podszedłby do świętości, które synowie Izraela poświęcają WIEKUISTEMU, kiedy na nim **spoczywa** jego nieczystość - ta dusza będzie wytraconą sprzed Mojego oblicza; Ja **jestem** WIEKUISTY. ⁴ Ktokolwiek z synów Ahrona byłby trędowatym, albo cierpiącym na upławy - nie będzie spożywał świętości, dopóki się nie oczyści. Kto by dotknął się kogokolwiek, kto został zanieczyszczony przez zmarłego, albo człowieka z którego wypływa nasienie; ⁵ także kto by się dotknął jakiegokolwiek gada, przez którego by się splugawił, albo człowieka, przez którego by się zanieczyścił, jakakolwiek by była jego nieczystość - ⁶ ten, który się go dotknął będzie nieczystym do wieczora, zatem nie będzie spożywał ze świętości, dopóki nie wykąpie swojego ciała w wodzie. ⁷ A po zachodzie słońca będzie czystym; potem może spożywać ze świętości, gdyż to **jest** jego pożywienie. ⁸ Nie będzie jadał padliny, ani ścierwa, aby się tym nie skałał; Ja **jestem** WIEKUISTY. ⁹

Zatem niech przestrzegają Mojego ostrzeżenia, by przez nie nie ponieśli grzechu oraz w nim nie pomarli, kiedy je znieważą; Ja **jestem** WIEKUISTY, który ich uświęcam. ¹⁰ Żaden postronny * nie będzie jadał świętości; **ani** zamieszkały u kapłana, ani najemnik nie będzie jadał świętości. ¹¹ Zaś jeśli kapłan nabył człowieka, jako nabytek za swe pieniądze * - to ten je może jadać; także zrodzeni w jego domu mogą jadać jego chleb. ¹² A gdyby córka kapłana wyszła za postronnego męża - wtedy ona nie będzie jadać podniesionych świętości. ¹³ Jednak gdyby córka kapłana została wdową, albo rozwódką, nie miała dzieci oraz wróciła do domu swojego ojca, **taka** jak była w jej młodości - wtedy może jadać z chleba swojego ojca; żaden jednak postronny nie będzie z niego jadał. ¹⁴ A jeśli ktoś spożył świętość przez pomyłkę - nadda do tego piątą część i zwróci świętość kapłanowi. ¹⁵ Tak więc, niechaj **kapłani** nie znieważają świętości synów Izraela, które podnoszą WIEKUISTEMU, ¹⁶ oraz nie sprowadzają na siebie winy **za** występki, gdyby **w nieczystym stanie** jadali ich świętości; bo Ja **jestem** WIEKUISTY, który je uświęca.

¹⁷ Nadto WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ¹⁸ Oświadczyć Ahronowi, jego synom i wszystkim synom Izraela, mówiąc im: Jeśli ktokolwiek z domu Izraela, albo z cudzoziemców w Izraelu, przyniesie swoją ofiarę - czy jako wynik ślubu **BG***, czy jako ich dobrowolną ofiarę, którą przynoszą WIEKUISTEMU na całopalenie - ¹⁹ to aby uzyskać **dla** was upodobanie, niech **ona** będzie zdrową, samcem z rogacizny, owiec, albo z kóz. ²⁰ Nie będziecie przynosić **tego**, co ma na sobie wadę, bo to nie uzyska **dla** was upodobania. ²¹ A jeśli ktoś przyniesie WIEKUISTEMU ofiarę opłatną i przeznaczy ją na spełnienie * ślubu **BG**, albo na dobrowolny dar z rogacizny, czy z trzody - to powinna być zdrowa, aby była przyjemną; nie będzie na niej żadnej wady.

²² Ślepego, ułomnego, okaleczonego, pokrytego wrzodami, krostami, czy strupami - nie przynosicie WIEKUISTEMU, ani nie składajcie ich na ofiarnicy, na ogniową ofiarę **dla** WIEKUISTEGO. ²³ Możesz przynieść potwornego, albo skarlowiącego byka, czy jagnię jako ofiarę dobrowolną * - ale jako ofiara ślubu **BG** nie będzie to przyjęte. ²⁴

Także tego **zwierzęcia**, które by miało zgniecione, rozbite, oderwane, albo wyrżnięte jądro - nie przynosicie WIEKUISTEMU, oraz nie uczynicie tego na waszej ziemi *. ²⁵

Również z ręki cudzoziemca nie będziecie przynosiłi z tych wszystkich, w darze waszemu Bogu - bo **jest** na nich okaleczenie, mają wadę, nie będą od was przyjęte z upodobaniem. ²⁶ Nadto WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ²⁷ Gdy się urodzi cielę, jagnię, albo koźlą - niech zostanie siedem dni przy * swojej matce; zaś od ósmego dnia i potem może być przyjęte na ogniową ofiarę **dla** WIEKUISTEGO. ²⁸

Byka, albo owcy, nie zarżniesz jednego dnia wraz z jego płodem *. ²⁹ A gdy zarżniesz ofiarę dziękczynienia **dla** WIEKUISTEGO, to zarzynajcie ją w celu uzyskania sobie upodobania. ³⁰ Niech będzie spożyta tego samego dnia; nie zostawicie z niej nic do rana; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³¹ Tak więc strzeżcie Moich przykazań oraz je spełniajcie; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³² Nie znieważajcie Mojego świętego Imienia, bym był święcony wśród synów Izraela; Ja **jestem** WIEKUISTY, który was uświęcam; ³³ który was wyprowadził z ziemi Micraim, abym był waszym Bogiem; Ja, WIEKUISTY.

Byka, albo owcy, nie zarżniesz jednego dnia wraz z jego płodem *. ²⁹ A gdy zarżniesz ofiarę dziękczynienia **dla** WIEKUISTEGO, to zarzynajcie ją w celu uzyskania sobie upodobania. ³⁰ Niech będzie spożyta tego samego dnia; nie zostawicie z niej nic do rana; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³¹ Tak więc strzeżcie Moich przykazań oraz je spełniajcie; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³² Nie znieważajcie Mojego świętego Imienia, bym był święcony wśród synów Izraela; Ja **jestem** WIEKUISTY, który was uświęcam; ³³ który was wyprowadził z ziemi Micraim, abym był waszym Bogiem; Ja, WIEKUISTY.

Byka, albo owcy, nie zarżniesz jednego dnia wraz z jego płodem *. ²⁹ A gdy zarżniesz ofiarę dziękczynienia **dla** WIEKUISTEGO, to zarzynajcie ją w celu uzyskania sobie upodobania. ³⁰ Niech będzie spożyta tego samego dnia; nie zostawicie z niej nic do rana; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³¹ Tak więc strzeżcie Moich przykazań oraz je spełniajcie; Ja **jestem** WIEKUISTY. ³² Nie znieważajcie Mojego świętego Imienia, bym był święcony wśród synów Izraela; Ja **jestem** WIEKUISTY, który was uświęcam; ³³ który was wyprowadził z ziemi Micraim, abym był waszym Bogiem; Ja, WIEKUISTY.

***22,10** także: **obcy**; obcym wobec kapłana jest niekapłan, wobec lewity - nielewita (patrz: [IV Mojżesza 3,10](#)), wobec członka rodziny - nie należący do niej (patrz: [V Mojżesza 25,5](#)). Obcym nazywa się również ogień nie wzięty z ołtarza oraz kadzidło nie wykonane według przepisu.

***22,11** Niewolnicy należą do rodziny kapłana. Mowa tu o niewolnikach niehebrajskiego pochodzenia, bowiem hebrajczycy nie stanowią jego własności i odzyskują wolność w siódmym roku.

***22,18 BG** wynik ślubu, przyrzeczenia złożonego Bogu. **C** według rabinów to hebrajskie słowo oznacza bliżej nieokreśloną ofiarę, przy której ten, który ją ofiarował, wypowiedział zdanie - dobrowolny dar; w przeciwieństwie do ofiar z góry określonych.

***22,21** jako przyobiecanej ofiarę

*22,23 według rabinów, na przykład: Na odbudowę Świątyni.

*22,24 zakaz kastrowania zwierząt

*22,27 dokładnie: **pod swoją matką**, aby z niej ssać. Ten sam przepis dotyczy pierwородnego bydła; patrz: [II Mojżesza 22,29](#)

*22,28 według Talmudu mowa tu tylko o matce - z wyjątkiem sytuacji, kiedy znany jest ojciec.

23. Nadto WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ² Oświadcz synom Izraela, mówiąc im: **To są** uroczystości WIEKUISTEGO, w których będziecie obwieszczać świąteczne zgromadzenia. Oto Moje uroczystości *. ³ Sześć dni będzie wykonywana robota, a dnia siódmego **jest** szabat - wielki odpoczynek, świąteczne zgromadzenie. Żadnej roboty nie wykonujcie. To **jest** szabat WIEKUISTEGO we wszystkich waszych siedzibach.

⁴ Oto uroczystości WIEKUISTEGO - świąteczne zgromadzenia, które macie obwieszczać w swoim czasie. ⁵ Pierwszego miesiąca, czternastego **dnia** tego miesiąca, pomiędzy wieczorami **S*** - Pesach WIEKUISTEGO. ⁶ Piętnastego dnia tego miesiąca - Święto Przaśników **dla** WIEKUISTEGO. Przez siedem dni będziecie jadać przaśniki. ⁷ Pierwszego dnia będzie u was świąteczne zgromadzenie. Nie wykonujcie żadnej uciążliwej pracy. ⁸ Przez siedem dni składajcie ofiary ogniowe WIEKUISTEMU *; zaś siódmego dnia **będzie** świąteczne zgromadzenie; nie wykonujcie żadnej uciążliwej pracy.

⁹ Nadto WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ¹⁰ Oświadcz synom Izraela, mówiąc im: Gdy wejdziecie do ziemi, którą wam oddaję i będziecie zżynać jej plon - wtedy przyniesiecie do kapłana snop z pierwocin waszego plonu *. ¹¹ A on przedstawi **ten** snop przed obliczem WIEKUISTEGO, aby uzyskać dla was upodobanie. Kapłan przedstawi go nazajutrz, po święcie *. ¹² Zaś wy, w dzień przedstawienia przez was snopa, przygotujcie na całopalenie **dla** WIEKUISTEGO - zdrowe, roczne jagnię. ¹³ A przy tym jego ofiarę z pokarmów - dwie dziesiąte efy przedniej mąki, zacyznionej oliwą, na ogniową ofiarę WIEKUISTEMU, na przyjemny zapach; oraz do niej - czwartą część hinu wina **jako** zalewkę. ¹⁴ Nie będziecie jдали żadnego chleba, prażonych ziaren oraz świeżych owoców aż po dzień, w którym przyniesiecie ofiarę waszemu Bogu; to **jest** wieczna ustawa w waszych pokoleniach, we wszystkich waszych siedzibach. ¹⁵ Także będziecie sobie liczyć siedem tygodni od drugiego dnia święta; od dnia, w którym przynieśliście snop przedstawienia; powinny być pełne * - ¹⁶ aż do dnia następującego po siódmym tygodniu. Odliczycie pięćdziesiąt dni i wtedy złożycie WIEKUISTEMU nową ofiarę z pokarmów *. ¹⁷ Z waszych siedzib przyniesiecie dwa chleby przedstawienia; będą **one** z dwóch dziesiątych efy przedniej mąki i powinny być upieczone z kwasem. To **są** pierwociny **dla** WIEKUISTEGO. ¹⁸ Nadto przyniesiecie z tym chlebem siedem zdrowych, rocznych jagniąt, jednego cielca i dwa barany; będą one całopaleniem **dla** WIEKUISTEGO, wraz z ich ofiarą z pokarmów oraz ich zalewkami. To jest ogniowa ofiara na przyjemny zapach **dla** WIEKUISTEGO. ¹⁹ Przygotujcie też jednego kozła na ofiarę zagreszną oraz dwa roczne jagnięta na ofiarę opłatną. ²⁰ A kapłan przedstawi je wraz z chlebami pierwocin, jako przedstawienie przed WIEKUISTEM, wraz z dwoma jagniętami; będzie to dla kapłana, jako poświęcone WIEKUISTEMU. ²¹ Nadto ogłosicie tego dnia, aby było u was świąteczne zgromadzenie *; żadnej uciążliwej roboty nie wykonujcie; to **jest** wieczna ustawa w waszych pokoleniach i we wszystkich waszych siedzibach. ²² A gdy będziecie zżynać zboże waszej ziemi - nie wyżynaj do skrajów twojego pola i nie zabieraj pokłosa twojego żniwa - zostaw je ubogiemu oraz cudzoziemcowi; Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg.

²³ Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ²⁴ Oświadcz synom Izraela, mówiąc: Siódmego miesiąca, pierwszego **dnia** tego miesiąca, będzie u was uroczyste święto -

Przypominanie Trąbą * , świąteczne zgromadzenie. ²⁵ Nie wykonujcie żadnej uciążliwej roboty oraz składajcie ofiarę ogniową WIEKUISTEMU. ²⁶ WIEKUISTY również powiedział tak do Mojżesza: ²⁷ Jednak dziesiątego dnia tego siódmego miesiąca jest Dzień Przebaczenia * , a u was będzie świąteczne zgromadzenie; będziecie udręczali wasze dusze oraz złożycie ogniową ofiarę WIEKUISTEMU. ²⁸ W ten dzień nie będziecie wykonywali żadnej pracy; bo to jest Dzień Pojednania, by uzyskać dla was przebaczenie przed obliczem WIEKUISTEGO, waszego Boga. ²⁹ A wszelka dusza * , która nie będzie się udręczała tego dnia - niech będzie wytraconą ze swego ludu. ³⁰ Wszelką też osobę, która by wykonała jakąkolwiek robotę w ten dzień - tę duszę wytracę spośród jej ludu. ³¹ Nie wykonujcie żadnej pracy; to jest wieczna ustawa w waszych pokoleniach i we wszystkich waszych siedzibach. ³² Szabat - to u was wielki odpoczynek, więc będziecie udręczać wasze dusze; dziewiątego dnia tego miesiąca, wieczorem, od wieczora do wieczora * będziecie święcić wasz szabat.

³³ Nadto WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ³⁴ Oświadcz synom Izraela, mówiąc: Od piętnastego dnia tego siódmego miesiąca będzie przez siedem dni Święto Szałasów * dla WIEKUISTEGO. ³⁵ Pierwszego dnia ma być świąteczne zgromadzenie; nie będziecie wykonywać żadnej uciążliwej pracy. ³⁶ Przez siedem dni będziecie składać WIEKUISTEMU ofiary ogniowe; a ósmego dnia będzie u was Świąteczne Zgromadzenie * , więc złożycie ogniową ofiarę WIEKUISTEMU; to będzie świętowanie - nie wykonacie żadnej uciążliwej pracy. ³⁷ Oto są uroczystości WIEKUISTEGO, w których będziecie obwieszczać świąteczne zgromadzenie, aby składać ofiary ogniowe WIEKUISTEMU - całopalenia, ofiary z pokarmów, ofiary bite * i zalewki - każdą w swój dzień. ³⁸ Oprócz szabatów WIEKUISTEGO, oprócz waszych darów, oprócz wszystkich waszych ofiar ślubnych ^{BG} i oprócz wszystkich waszych dobrowolnych podarków, które będziecie składać WIEKUISTEMU. ³⁹ Jednak piętnastego dnia siódmego miesiąca, kiedy zbierzecie plon ziemi, będziecie obchodzić przez siedem dni uroczystość dla WIEKUISTEGO; pierwszego dnia jest uroczyste święto oraz ósmego dnia jest uroczyste święto. ⁴⁰ Pierwszego dnia weźmiecie sobie także owoc drzewa hadar * , palmowe pąki, gałązki rozłożystego drzewa ** oraz poprzeczne wierzby *** i przez siedem dni weselcie się przed WIEKUISTYM, waszym Bogiem. ⁴¹ Przez siedem dni w roku tak będziecie obchodzić to święto WIEKUISTEGO; to jest wieczna ustawa w waszych pokoleniach. Będziecie je obchodzić siódmego miesiąca. ⁴² Przez siedem dni będziecie mieszkać w szałasach; każdy krajowiec w Izraelu będzie mieszkał w szałasach, ⁴³ aby wasze pokolenia wiedziały, że w szałasach osadziłem synów Izraela, gdy ich wyprowadziłem z ziemi Micraim; Ja, WIEKUISTY, wasz Bóg. ⁴⁴ A Mojżesz ogłosił synom Izraela uroczystości WIEKUISTEGO.

*23,2 według kalendarza księżycowego

*23,5 czyli 14 Abib/Nissan; C ku wieczorowi

*23,8 te ofiary są szczegółowo opisane w IV Mojżesza 28+29

*23,10 czyli snop najwcześniej dojrzewającego jęczmienia

*23,11 czyli 16 miesiąca Abib/Nissan

*23,15 jest to tak zwane - liczenie Omeru, czyli snopka

*23,16 ze zbioru pszenicy, której żniwa kończyły się na polach

*23,21 hebr. **Szawuot**, uroczystość nazywana w Pięcioksięgu: **Świętem Zbiorów** (II Mojżesza 23,16), **Świętem Tygodni** (II Mojżesza 34,22) i **Świętem Pierwocin**

*23,24 lub: **Dzień Trąbienia** na rogu (hebr. *szofar*). Izraelici obchodzą ten dzień jako Początek Roku cywilnego (hebr. **Rosz ha-Szana**), pamiątkę stworzenia świata, a zarazem początek Dni Sądu. Inni: **Pamiętka tchnienia**

*23,27 lub: **Dzień Pojednania / Odkupienia** (hebr. **Jom Kippur**); dzień całkowitego postu

*23,29 także: osoba

***23,32** w księżycowym kalendarzu żydowskim dzień trwa od zachodu słońca - do następnego zachodu słońca

***23,34** lub: **Święto Zbioru Owoców**; patrz: **II Mojżesza 34,22**. U Israelitów szałasem nazywany jest namiot pokryty liśćmi

***23,36** tak zwany: **Ósmy Dzień Świętego Zgromadzenia**; hebr. **Szemini Aceret**

***23,37** zagrzeznie i opłatne

***23,40** owoc pięknego, wspaniałego drzewa; lub: piękny owoc drzewa. Według Talmudu: Owoc rajskiego drzewa

****23,40** według Talmudu - mirt

*****23,40** według Miszny (Sukka 3,4), do podanego tu splotu należy: Jedno rajskie jabłko, jedna palma, trzy mirty i dwie gałązki wierzbiny.

24. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ² Rozkaż synom Izraela, aby do oświetlania przynosili ci oliwy z oliwnika – czystej i wytłoczonej; w celu ustawicznego palenia świec. ³ Ahron będzie je stale ustawiał przed obliczem WIEKUISTEGO w Przybytku Zboru, na zewnątrz zasłony Arki Świadcstwa, od wieczora - aż do rana; to jest długotrwała ustawa w waszym potomstwie. ⁴ Stale ma ustawiać lampy na szczerolętym świeczniku przed obliczem WIEKUISTEGO. ⁵ Weźmiesz także przedniej mąki oraz upieczesz z niej dwanaście * kołaczy - każdy kołacz będzie z dwóch dziesiątych efy. ⁶ I ułożysz je przed obliczem WIEKUISTEGO w dwa rzędy, po sześć w rzędzie, na szczerolętym stole. ⁷ Na każdy rząd nałożysz także czystego kadzidła i będzie to przy chlebie ofiarą wspomnienia *, ofiarą ogniową dla WIEKUISTEGO. ⁸ Zawsze, w każdy szabat należy je układać przed WIEKUISTYM od synów Izraela, jako przymierze na długi czas *. ⁹ I będzie to dla Ahrona oraz dla jego synów; a będą to jadać w miejscu świętym, gdyż to jest dla niego długotrwałą ustawą, świętym świętych z ogniowych ofiar WIEKUISTEGO. **Mateusz 12,4** ¹⁰ Wtedy, między synami izraelskimi, wystąpił syn izraelskiej niewiasty, który był jednak synem micrejskiego męża i pokłócili się w obozie - syn owej izraelskiej niewiasty z izraelskim mężem. ¹¹ A syn owej izraelskiej niewiasty złorzeczył Imieniu Boga oraz bluźnił. Zatem sprowadzili go do Mojżesza. A imię jego matki to Szelomith - córka Dybrego z pokolenia Dana. ¹² Więc poddali go pod straż, dopóki im nie oznajmią, stosownie do orzeczenia WIEKUISTEGO.

¹³ Wtedy WIEKUISTY powiedział tak do Mojżesza: ¹⁴ Wyprowadź tego bluźniercę poza obóz i niech wszyscy, którzy to słyszeli, włożą na jego głowę swoje ręce, po czym niech go ukamieniuje cały zbór. ¹⁵ Zaś synom Izraela powiesz tak: Ktokolwiek by bluźnił swojemu Bogu - poniesie swój grzech. ¹⁶ A kto by złorzeczył Imieniu WIEKUISTEGO - będzie wydany na śmierć; kamienując - ukamieniuje go cały zbór, tak cudzoziemiec, jak i krajowiec. Gdyby złorzeczył Imieniu Boga - będzie wydany na śmierć.

¹⁷ Kto by też zabił jakąkolwiek istotę ludzką - będzie wydany na śmierć. ¹⁸ A kto by zabił bydłę - zapłaci za nie; **względnie odda** bydłę za bydłę. ¹⁹ Kto by przyprawił o kalectwo swojego bliźniego - jak uczynił, niech mu się stanie. ²⁰ Złamanie za złamanie, oko za oko, ząb za ząb; tak jak on zadał kalectwo człowiekowi - tak i jemu niech będzie zadane. **Mateusz 5,38** ²¹ Zatem tak: Kto zabił bydłę - zapłaci za nie, a kto by zabił człowieka - będzie wydany na śmierć. ²² Prawo u was ma być jednakowe; cudzoziemiec będzie jak krajowiec; bo Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg.

²³ A Mojżesz powiedział to synom Izraela; więc bluźniercę wyprowadzili poza obóz i ukamienowali go kamieniami. Synowie Izraela uczynili **tak**, jak WIEKUISTY przykazał Mojżeszowi.

***24,4** liczba odpowiadająca 12 pokoleniom Izraela

***24,7 BG** aby było spalone zamiast chleba

***24,8** w każdy szabat, czyli w dniu ustanowionym na pamiątkę Przymierza - zdejmowano stary chleb oraz palono kadzidło. Następnie układano na stole świeże, jeszcze ciepłe chleby.

25. Nadto przy górze Synaj WIEKUISTY powiedział Mojżeszowi: ² Oświadczy synom Izraela, mówiąc: Gdy wejdziecie do ziemi, którą wam oddaję - wtedy ziemia ma obchodzić szabat WIEKUISTEGO. ³ Przez sześć lat obsiewaj twoje pole i przez sześć lat obrzynaj twoją winnicę oraz zbieraj jej plony. ⁴ Ale siódmego roku **będzie** odpoczynek - wielki odpoczynek dla ziemi, szabat WIEKUISTEGO. ^{BG} **Nie będziesz obsiewał twojego pola, ani obrzynał twej winnicy.** ⁵ Nie żynaj samorodnego plonu swojego żniwa i nie zbieraj nieobrzątych gron twojej winorośli; niech ziemia ma rok wypoczynku. ⁶ Zaś plon ziemi, **tej, która będzie w** odpocznieniu, zostanie wam na pokarm * - tobie, twojemu słudze, twojej służebnicy, twojemu najemnikowi oraz twojemu przesiedleńcowi, **który** mieszka przy tobie. ⁷ Także twojemu bydłu oraz zwierzętom, które **są** na twej ziemi - niech im służy za pokarm cały plon. ⁸ Potem naliczysz sobie siedem tygodni ^S lat - siedmiokrotnie po siedem lat - aby czas tygodni ^S naliczył ci **liczbę** czterdziestu dziewięciu lat. ⁹ A siódmego miesiąca, dziesiątego **dnia** tego miesiąca, każesz zadać w róg; w Dzień Przebaczenia każecie zadać w róg na całej waszej ziemi. ¹⁰ Nadto poświęcicie rok pięćdziesiąty i ogłosicie na ziemi **świętej** wolność dla wszystkich jej mieszkańców. Będzie on dla was jubileuszem *; więc wróćcie - każdy wróci do swojej posiadłości i każdy do swej rodziny **. ¹¹ Rok Pięćdziesiąty ma być dla was jubileuszem. Nie siejcie w nim, nie żynajcie samorodnego plonu, ani nie zbierajcie w nim nieobrzątych winorośli. ¹² Bo jest jubileuszem, będzie wam święty; jego plon będziecie spożywać wprost z pola *. ¹³ W tym to Roku Jubileuszowym wróćcie - każdy do swojej posiadłości. ¹⁴ A gdy będziesz sprzedawał pole swojemu bliźniemu, albo je kupował od twojego bliźniego - nie oszukujcie jeden drugiego. ¹⁵ Kupisz od twojego bliźniego według liczby lat po jubileuszu; a on tobie sprzeda według liczby lat plonów. ¹⁶ W miarę powiększania się tych lat - powiększysz mu cenę; a w miarę zmniejszania się tych lat - umniejszysz mu cenę, bo on tobie sprzedaje liczbę plonów *. ¹⁷ Także nie oszukujcie jeden drugiego - lecz obawiaj się twojego Boga; gdyż Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ¹⁸ A gdy będziecie wykonywali Moje ustawy oraz przestrzegali Moich sądów - spełniając je, zamieszkacie bezpiecznie na ziemi. ¹⁹ A ziemia wyda swój owoc, zatem będziecie spożywać do syta i zamieszkacie na niej bezpiecznie. ²⁰ A gdybyście powiedzieli: Co my mamy jeść siódmego roku? Przecież nie będziemy siali, ani zbierali naszych plonów. ²¹ Oto **w** szóstym roku ześlę wam błogosławieństwo, by przyniósł plon na trzy lata *. ²² Zatem będziecie siali ósmego roku, a do dziewiątego roku będziecie jeść z poprzedniego plonu. Dopóki nie przyjdzie jego plon - będziecie jadać poprzedni. ²³ Zaś ziemia nie będzie sprzedawana na wieczność; bowiem ziemia **jest** Moją; jesteście u Mnie przesiedleńcami i przychodniami. ²⁴ Na całej ziemi waszego władania dawajcie wyzwolenie * dla ziemi. ²⁵ Gdyby podupadł twój brat i sprzedał coś ze swojej posiadłości - wtedy przyjdzie jego najbliższy mu krewny oraz wykupi * **to**, co sprzedał jego brat. ²⁶ Zaś jeśliby ktoś nie miał **takiego, co** wyzwala, a mogłaby to osiągnąć jego ręka oraz starczało **mu** na wykup - ²⁷ to niech odliczy lata od swojej sprzedaży i spłaci pozostałość temu, któremu sprzedał. Tak wróci do swojej posiadłości. ²⁸ Jednak gdyby go nie było na tyle stać, aby mógł spłacić - wtedy niech przedmiot sprzedaży pozostanie w ręku nabywcy do Roku Jubileuszowego; ale w Roku Jubileuszowym - ustąpi, a on wróci do swojej posiadłości. ²⁹ Jeśli ktoś sprzedał dom mieszkalny w mieście otoczonym murem * - to służy mu prawo wykupu do upływu roku **od** sprzedaży; w przeciągu roku służy mu prawo wykupu. ³⁰ A gdyby nie został wykupiony do końca całego roku - wtedy ów dom w mieście otoczonym murem, pozostanie na zawsze, dziedzicznie przy swym nabywcy; nie wróci w

jubileuszu. ³¹ Ale domy we wsiach nie otoczonych murem, będą uznawane na równi z polem ziemi; służy im prawo wykupu oraz wyzwalają się w jubileuszu. ³² Także miasta Lewitów * oraz domy w ich dziedziczonych miastach. Lewitom w każdym czasie służy prawo wykupu. ³³ A cokolwiek wykupiono u Lewitów, także wyzwala się w jubileuszu - czy to sprzedany dom, czy też miejska posiadłość; gdyż domy miast lewickich to ich własność wśród synów Izraela. ³⁴ Również pole w obwodzie ich miast nie może być sprzedawane, gdyż to **jest** ich długotrwałe dziedzictwo. ³⁵ Gdyby twój brat podupadł i zachwiała się jego dłoń przy tobie * - podeprzyj go; czy to przychodnia, czy osiadłego - niechaj przy tobie żyje. ³⁶ Nie bierz od niego lichwy, ani przyrostu *, aby twój brat mógł żyć przy tobie oraz bój się twojego Boga. ³⁷ Twoich pieniędzy nie dawaj mu na lichwę, a twej żywności nie dawaj mu dla przyrostu. ³⁸ Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg, który was wyprowadził z ziemi Micraim, aby oddać wam ziemię Kanaan oraz być **dla** was Bogiem. ³⁹ Jeśli twój brat podupadł przy tobie oraz ci się zaprzedał - nie obarczaj go niewolniczą służbą. ⁴⁰ Niech będzie przy tobie jako najemnik i jako przesiedleńca; niechaj u ciebie służy aż do Roku Jubileuszowego. ⁴¹ A wtedy odejdzie od ciebie - on oraz z nim jego dzieci, i wróci do swojej rodziny i do dziedzictwa swoich ojców. ⁴² Bowiem Moi słudzy - **ci**, których wyprowadziłem z ziemi Micraim - nie będą sprzedawani, jak się sprzedaje niewolników. ⁴³ Nie władać nim z surowością, ale bój się twojego Boga. ⁴⁴ Lecz możesz mieć niewolnika i twoją niewolnicę z narodów, które mieszkają wokół was *; od nich możecie kupować niewolnika i niewolnicę. ⁴⁵ Możecie także kupować spośród dzieci przesiedleńców, **którzy** przy was mieszkają oraz z ich plemienia, które u was **mieszka**, które zrodzili na waszej ziemi; oni także mogą być waszą własnością. ⁴⁶ A po was, możecie ich przekazywać w dziedzictwie waszym synom, aby ich posiadali na własność; możecie się nimi posługiwać na zawsze. Ale nad waszymi braćmi, synami Izraela - niech jeden nad drugim nie włada z surowością. ⁴⁷ A gdyby przychodził, lub przesiedleńca doszedł przy tobie do zamożności, a podupadł przy nim twój brat i zaprzedał się u ciebie przychodniowi, przesiedleńcowi, czy potomkowi ze szczepu przychodnia - ⁴⁸ to po sprzedaniu się służy mu prawo wykupu; wykupi go którykolwiek z jego braci. ⁴⁹ Czy to jego stryj, czy wykupi go syn jego stryja, czy też wykupi go któryś z bliższych krewnych jego rodziny; lub gdyby go było na to stać - sam się wykupi. ⁵⁰ Niech się rozliczy ze swoim nabywcą od roku, w którym mu się zaprzedał - do Roku Jubileuszowego, by pieniądze za które się zaprzedał zostały mu zwrócone według liczby **brakujących** lat; niech będzie u niego jako czasowy najemnik. ⁵¹ A jeśli zostało jeszcze wiele lat - w stosunku do nich zwróci swój okup, z pieniędzy, za które był kupiony. ⁵² A jeżeli do Roku Jubileuszowego zostało mało lat - to niech mu je także zaliczy; niech zwróci swój okup w stosunku do swoich lat. ⁵³ Niech będzie u niego jako czasowy najemnik; nie będzie nim surowo władał w Moich oczach. ⁵⁴ A gdyby nie był wykupiony w ten sposób, wtedy odejdzie sam w Roku Jubileuszowym, a z nim jego dzieci. ⁵⁵ Gdyż synowie Izraela są Moimi sługami; **tymi**, których wyprowadziłem z ziemi Micraim. Ja, WIEKUISTY, wasz Bóg.

***25,6** samorodny plon ziemi, która odpoczywa, nie należy wyłącznie do właściciela gruntu, lecz stanowi wspólną własność ludzi i zwierząt

***25,10 S** uwolnieniem, wypuszczeniem, wyzwoleniem; odpuszczeniem; darowaniem długu.

****25,10** Izraelici mieszkają jako czynszownicy na gruncie należącym do Boga, który rozdzielił kraj pomiędzy wszystkie pokolenia. Nie mogą zatem, sprzedawać ani nabywać ziemi na tzw. wieczystą własność. W Roku Jubileuszowym następuje restytucja i wszystko wraca do pierwotnego porządku.

***25,12** nie wolno zwozić plonu do spichrza lub tłoczni wina

***25,16** a nie grunt, jak w ***25,10**

***25,21** tekst uspokaja obawy mogące powstać wtedy, gdyby Rok Jubileuszowy przypadł bezpośrednio po siódmym

*25,24 także: **wykupienie** (chodzi o wcześniejszy powrót do właściciela)

*25,25 inni: musi wykupić

*25,29 czyli nie pozostający w związku z własnością ziemską

*25,32 członków pokolenia Lewiego, służących w Świątyni

*25,35 obowiązek wspierania leży na każdym, kto jest w jego pobliżu

*25,36 nadwyżki przy zwrocie artykułów spożywczych

*25,44 u których niewola jest prawem

26. Nie róbcie sobie bałwanów, ani litych bożków, nie stawiajcie sobie posągów, ani nie kładźcie rytych kamieni na waszej ziemi, by się przed nimi korzyć; gdyż Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg. ² Przestrzegajcie Moich szabatów * i czcicie Moje święte miejsce; Ja **jestem** WIEKUISTY.

³ Jeśli będziecie postępować według Moich ustaw, przestrzegać Moich przykazań i je pełnić - ⁴ wtedy dam wam deszcz w swoim czasie; ziemia wyda swój plon, a drzewo polne wyda swój owoc. ⁵ I starczy wam młócki do winobrania *, a winobrania do wysiewu; będziecie spożywać swój chleb do syta i zamieszkacie bezpiecznie na waszej ziemi. ⁶ Ustanowię pokój na ziemi **świętej**, więc będziecie spożywać i nikt was nie wystraszy. Także wypłenię z ziemi **świętej** dzikie zwierzęta, a miecz nie przejdzie po waszej ziemi. ⁷ Ścigać będziecie waszych wrogów i padną przed wami od miecza.

⁸ Pięciu z was będzie ścigać stu, a stu z was będzie ścigać dziesięć tysięcy; i wasi wrogowie padną przed wami od miecza. ⁹ Bo zwrócę się ku wam i was rozplenię, i was rozmnożę, oraz utwierdzę z wami moje przymierze. ¹⁰ Będziecie więc spożywać stare zboże, leżące przez dłuższy czas, a dawne będziecie wyprzątać dla nowych **zbiorów**. ¹¹ Także ustanowię wśród was Mój Przybytek, a Moja osoba was nie odtrąci. ¹² Ustawicznie będę pośród was chodził i będę wam Bogiem, a wy będziecie Mi ludem. ¹³ Ja **jestem** WIEKUISTY, wasz Bóg, który was wyprowadził z ziemi Micrejczyków, abyście nie zostali ich niewolnikami; skruszyłem sworznie waszego jarzma oraz prowadziłem was z podniesionym czołem.

¹⁴ Zaś jeżeli Mnie nie usłuchacie i nie będziecie pełnili wszystkich tych przykazań; ¹⁵ jeśli wzgardzicie Moimi ustawami, a Moje sądy odtrąci wasza dusza, aby - naruszając Moje przymierze - nie pełnić wszystkich Moich przykazań; ¹⁶ wtedy i Ja wam to uczynię: Sprowadzę na was trwogę, wycieńczenie i gorączkę, które pożerają oczy, a duszę czynią omdlałą. Nadaremnie będziecie siać wasze nasiona, bo spożyją je wasi wrogowie. ¹⁷ Moje oblicze zwrócę przeciwko wam, zatem będziecie porażeni przez waszych wrogów, a wasi nieprzyjaciele będą wami władać; będziecie uciekali, choć nikt was nie będzie ścigał. ¹⁸ A jeśli Mnie nie posłuchacie mimo tego - tym silniej, siedmiokroć będę was karał za wasze grzechy. ¹⁹ Złamię wyniosłość waszej mocy, wasze niebo uczynię jak żelazo, a waszą ziemię jak kruszec. ²⁰ Więc daremnie będzie się wyczerpywać wasza siła, bo wasza ziemia nie wyda plonu, zaś drzewo ziemi nie wyda swojego owocu. ²¹ A jeśli mimo tego będziecie Mi postępować na przekór i nie zechcecie Mnie słuchać - wtedy siedmiokroć pomnożę wasze klęski, w miarę waszych grzechów. ²² Także puszczę na was dzikie zwierzęta, zatem pozbawią was dzieci, wyniszczą wasz dobytek i was wypłenią, a wasze drogi opustoszeją. ²³ Zaś jeśli się i w tym nie ukorzycie oraz nie dacie się skarcić przeze Mnie - ²⁴ i Ja będę postępował wam na przekór oraz będę was siedmiokrotnie raził za wasze grzechy. ²⁵ Sprowadzę na was miecz pomsty **złamanego** przymierza; więc zbiegniecie się do waszych miast, ale ześlę pomiędzy was zarazę i będziecie poddani w moc wroga. ²⁶ Kiedy złamię wam podporę chleba - dziesięć niewiast w jednym piecu będzie piekło wasz chleb i dadzą wam wasz chleb na wagę; będziecie jedli, ale się nie nasycicie. ²⁷ A jeżeli mimo tego Mnie nie usłuchacie i będziecie postępować Mi na przekór - ²⁸ wtedy w zapalczywości postąpię wam na przekór i

będę was karmił siedmiokrotnie za wasze grzechy. ²⁹ Będziecie pożerać ciało waszych synów i będziecie pożerać ciało waszych córek. ³⁰ Zburzę wasze wyżyny, rozwalę wasze posągi słońca * i rzucę wasze trupy na szczątki waszych bałwanów; tak będzie na was zagniewana Moja osoba. ³¹ Wasze miasta obrócę w pustkowie, opustoszę wasze świątynie i nie przyjmę waszej wdzięcznej wonności. ³² Tak spustoszę ziemię **świętą**, że zdumieją się nad nią wasi wrogowie, którzy na niej osiadą. ³³ Zaś was rozproszę pomiędzy narody i obnażę za wami miecz; wasza ziemia będzie pustynią, a wasze miasta staną się rumowiskiem. ³⁴ Wtedy, kiedy będziecie u waszych wrogów, ziemia **święta** uczyni zadość swoim szabatom po wszystkie dni swojego opuszczenia *; wtedy ziemia odpocznie i zaspokoi swe szabaty. ³⁵ Będzie odpoczywała po wszystkie dni swojego opuszczenia, bo nie miała odpoczynku w wasze szabaty, gdy na niej mieszkaliście. ³⁶ A na pozostałych z was, na ziemi waszych wrogów sprowadzę lekliwość serca; **tak**, że będzie ich gnać **nawet** szmer opadającego liścia; zatem będą uciekali jak przed mieczem i padną, choć nikt **ich** nie będzie ścigał. ³⁷ Będą padać jeden na drugiego, jak od miecza, chociaż nikt **ich** nie będzie gonił. Nie będziecie się mogli utrzymać przed waszymi wrogami. ³⁸ Poginiecie między narodami oraz pożre was ziemia waszych wrogów. ³⁹ A pozostali z was uszną za swoje winy na ziemiach waszych wrogów; także za winy swoich ojców * uszną wraz z nimi. ⁴⁰ Zaś jeśli wtedy będą wyznawać swoją winę i winę swoich ojców, że za ich przemieszanie, którym Mi się sprzeniewierzali, oraz za to, że postępowali ze Mną w przekorze, ⁴¹ i Ja także postępowalem z nimi w przekorze oraz zaprowadziłem ich do ziemi ich wrogów; gdyby wtedy ukorzyło się ich nieobrzezane serce i cierpliwie zniosą **kary** za swoją winę - ⁴² wtedy wspomnę na Moje przymierze z Jakóblem, na Moje przymierze z Ic'hakiem oraz wspomnę na Moje przymierze z Abrahamem, a także na ziemię **świętą**. ⁴³ Ale ziemia musi być przez nich opuszczoną, oraz po nich - uczynić zadość swym szabatom podczas swojego opuszczenia; zaś oni muszą znosić cierpliwie **kary** za swoją winę, ponieważ porzucili Me sądy, a ich dusza odtrąciła Moje ustawy. ⁴⁴ Ale z tym wszystkim, kiedykolwiek by przebywali w ziemi swoich wrogów - nie porzucę ich oraz ich nie odtrącę, by wytępić, i by zerwać Moje przymierze z nimi; bo Ja **jestem** WIEKUISTY, ich Bóg. **Rzymian 11,1.** ⁴⁵ Więc dla nich wspomnę o przymierzu przodków, których na oczach ludów wyprowadziłem z ziemi Micraim, bym był im Bogiem; Ja, WIEKUISTY. ⁴⁶ Oto ustawy, sądy i nauki, które u góry Synaj, przez Mojżesza, WIEKUISTY ustanowił pomiędzy Sobą - a synami Izraela.

***26,2** chodzi o zwykłe szabaty, święta i lata odpoczynku

***26,5** czyli żniwa rozpoczynające się w kwietniu będą tak bogate, że młócka będzie trwała do winobrania, które jest na początku września

***26,30** w fenickich napisach - *Baal solaris*

***26,34** inni: ziemia spłaci swój dług Bogu, z powodu zaniedbywania swoich lat odpoczynku

***26,39** gdy grzechy ojców będą trwały w ich synach

27. Nadto WIEKUISTY powiedział do Mojżesza: ² * Oświadczy synom Izraela, mówiąc im: Jeśli ktoś przeznaczył jakąkolwiek osobę WIEKUISTEMU **jako** postanowienie ślubne ^{BG**} według ceny ^{***} - ³ a ocena by dotyczyła mężczyzny od lat dwudziestu do sześćdziesięciu, wtedy cena będzie **stanowiła** pięćdziesiąt srebrnych szekli, według uświęconego szkła. ⁴ A jeżeli to kobieta - to twoja cena będzie trzydzieści szekli. ⁵ A jeżeli od roku piątego do dwudziestego - to cena będzie: Za mężczyznę dwadzieścia szekli, a za kobietę dziesięć szekli. ⁶ Zaś jeśli od jednego miesiąca do pięciu lat - to cena będzie: Za mężczyznę pięć szekli srebra, a twoja cena za kobietę to trzy szekle srebra. ⁷ A jeżeli od sześćdziesięciu lat i wyżej, to

będzie: Jeżeli to mężczyzna - twoja ocena to piętnaście szekli, a za kobietę - dziesięć szekli. ⁸ Zaś jeśli on **jest** za biedny dla takiej oceny - to niech go stawia przed kapłana, a kapłan go oceni; niech kapłan go oceni odpowiednio do zamożności ślubującego. ⁹ A jeśli to **jest** bydlę z gatunku, którym składają ofiarę WIEKUISTEMU - to każde, które będzie oddane WIEKUISTEMU, stanie się poświęcone *. ¹⁰ Nie należy go zamieniać, ani zastępować innym, lepszego - gorszym, albo gorszego - lepszym. Jeżeli mimo tego, ktoś zastąpi bydlę - bydlęciem, to ono, jak i **to, które** je zastąpiło staje się poświęcone. ¹¹ Ale jeśli to **będzie** jakieś nieczyste bydlę, z których nie składają ofiar WIEKUISTEMU - to niech stawi to bydlę przed kapłana. ¹² A kapłan je oceni - lepiej lub gorzej - i jak je oceni kapłan, tak będzie *. ¹³ Zaś jeśli chciałby je wykupić - niech dołoży piątą część do wyceny. ¹⁴ Jeżeli ktoś poświęcił swój dom WIEKUISTEMU na świętość *, to niech go oceni kapłan - lepiej lub gorzej - i jak go oceni kapłan, tak zostanie. ¹⁵ A jeśli **ten, co** poświęcił, chciałby wykupić swój dom - to dołoży piątą część ponad pieniądze wyceny oraz przy nim zostanie. ¹⁶ Jeżeli ktoś poświęcił WIEKUISTEMU część swojego dziedzicznego pola - to wycena zostanie dokonana według jego wysiewu *; za wysiew chomeru jęczmienia - pięćdziesiąt szekli srebra **. ¹⁷ Jeżeli poświęcił swoje pole od samego Roku Jubileuszowego - to pozostanie ono według tej wyceny. ¹⁸ Ale jeśli ktoś poświęcił swoje pole po jubileuszu - wtedy kapłan obliczy mu pieniądze według lat pozostałych do Roku Jubileuszowego i to się odejmie z wyceny. ¹⁹ Jeśli **ten, co** je poświęcił, zechciał wykupić pole - to niech dołoży piątą część nad pieniądze wyceny, i ono przy nim zostanie. ²⁰ Zaś jeżeli nie wykupił pola, a sprzedał komuś innemu - to nie może już być wykupione *. ²¹ Zatem to pole - kiedy wróci w jubileuszu - zostanie poświęcone WIEKUISTEMU jako pole zakłete; przejdzie na własność do kapłana *. ²² A jeżeli ktoś poświęcił WIEKUISTEMU swoje pole kupne, nie należące do jego pól dziedzicznych, ²³ wtedy kapłan obliczy mu wysokość wyceny do Roku Jubileuszowego. Niech uści to tego samego dnia, według tej wyceny, za poświęcone WIEKUISTEMU. ²⁴ Zaś w Roku Jubileuszowym to pole wróci do tego, od którego zostało nabyte; do którego ta ziemia należała dziedzicznie. ²⁵ Zaś wszelka twoja wycena będzie **dokonana** na podstawie uświęconego szekla; a w szeklu będzie dwadzieścia ger. ²⁶ Ale nikt nie poświęci pierwotnego z bydła, które należy do WIEKUISTEGO prawem pierwotności - czy to byka, czy barana - to należy do WIEKUISTEGO. ²⁷ A jeśli było z nieczystego bydła - to je wykupi według wyceny i dołoży nadto piątą część; zaś gdyby nie zostało wykupione - niech będzie sprzedane według twojej wyceny. ²⁸ Jednak nic **z tego**, co jest zakłete *, co ktoś zaklął **dla** WIEKUISTEGO z całego swego mienia - bądź człowieka, bądź bydlę, bądź swoje dziedziczne pole - nie może być sprzedane, ani wykupione. Wszystko, **co będzie** zakłete, jest świętym świętych **dla** WIEKUISTEGO. ²⁹ Każde zakłete, które zostało przekłete przez ludzi - nie będzie wykupione, lecz będzie podane na śmierć *. ³⁰ Wszystkie też dziesięciny z ziemi - z rolnego wysiewu oraz z owocu drzew - należą do WIEKUISTEGO; to **jest** świętość WIEKUISTEGO. ³¹ A gdyby ktoś chciał wykupić część swojej dziesięciny - to niech dołoży do jej wyceny piątą część. ³² Także wszystkie dziesięciny z rogacizny i trzód, z wszystkiego co przechodzi pod kosturem * - co dziesiąte będzie poświęcone WIEKUISTEMU. ³³ Nie będziesz przebierał pomiędzy lepszym - a gorszym i nie zastąpisz go innym; a jeśli je zastępujesz - to i ono, i **to, co** zastępuje będzie poświęcone; nie może być wykupione. ³⁴ Oto przykazania, które na górze Synaj WIEKUISTY powierzył Mojżeszowi dla synów Izraela.

***27,2** zbiór ustaw III Księgi zamykają przepisy o **ocenie i wykupie** człowieka poświęconego Bogu oraz bydła, domu i pola; za wyjątkiem bydła pierwotnego, osób bądź przedmiotów zaklętych i dziesięcin. Człowiek nawiedzony nieszczęściem poświęcał Bogu dziecko, byka, lub kawał gruntu, w

intencji, by go wysłuchał. Ślub taki nie jest nakazany przez prawodawstwo Mojżesza, lecz był tolerowany zwyczajem. Ślubujący wypowiadał wtedy określone słowa (patrz: [Koheleta 5,3 - 4](#)). Człowiek mógł poświęcić Bogu własną osobę, albo być poświęconym przez rodziców, czy swego pana na nazyrat (patrz: [4 Mojżesza 6](#)), czyli na wieczną własność Boga oraz na dożywotnią służbę w Świątyni. Jednak, podobnie jak w przypadku pierworodnych, dozwolony był okup, który zostaje tu określony.

****27,2 BG** daninę w wyniku ślubu

*****27,2** czyli nie "in natura" - lecz według wyceny; inni: wtedy wypadnie ci ocenić duszę; **BG** da okup według szacunku

***27,9** bydlę poświęcone ślubem musi być w naturze oddane Świątyni

***27,12** lub: **według twojej oceny, kapłanie, ma być sprzedane na rzecz Świątyni**

***27,14** wówczas dom przechodzi na powiększenie dochodów Świątyni

***27,16** ponieważ samo pole, stanowiące własność dziedziczną, nie może być oddane - ślubujący odstępuje tylko dochody ze zbiorów

****27,16** 50 szekli odpowiada wartości zbioru z wysiewu chomeru ziarna, czyli 10 ef (patrz: [Ezechiel 45,11](#))

***27,20** jeżeli ślubujący nie wykupił pola do jubileuszu, a mimo to sprzedał je innemu, postępując samowolnie z rzeczą poświęconą Bogu - wtedy traci je na zawsze. Zatem w Roku Jubileuszowym przechodzi ono na własność Świątyni, jako pole zaklęte.

***27,21** który wtedy pełnił swoją służbę

***27,28** z arabskiego: *charama*; co znaczy: odrywać, odcinać, oddzielać od innych, wyłączać z powszechnego użytku jako poświęcone Bogu. Każda rzecz zaklęta stawała się własnością kapłanów; patrz: [IV Mojżesza 18,14](#).

***27,29** według Talmudu: Jeśli ktoś (w celu ocalenia od zguby) poświęcił Bogu przestępcę, na którego sąd rzucił klątwę, albo zwyczajnym wyrokiem został skazany na śmierć - wyrok nie zostaje zniesiony.

***27,32** pasterz codziennie liczył kosturem (kijem pasterskim) bydło wychodzące, bądź wracające do obory.